

Prašome visų "Laisvės" skaitytojų gauti nors po vieną naują skaitytoją savo dienraščiui.

No. 228 LAISVĒS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET
Telafax: Glona. 2 3070 Brooklyn, N. Y., Penktadienis, Rugsēio (Sept.) 27, 1940 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXX. Dienraščio XXII.

1933 metais Smetona jį pasiuntė penkeriems metams katorgon — ten Viktorui buvo patsai aukščiausias universitetas. Ten jis užsigrūdino ir

(Tāsa ant 6-to pusl.) | kitu valgiu pirkimas.

Cardenaso valdžia. Tie anglių priepilaukas ir dū or-
sukilimai jau beveik nus- laivių fabrikus.
pintį. Dabar valdžiai pa- Vokiečiai nušovė 18 anglių
duoda sukilėlių būrelių lėktuvų, o angliai—4 vokie-
Tie anglių priepilaukas ir dū or-
sukilimai jau beveik nus- laivių fabrikus.

ORAS. — Ši penktadieni

Berlin. — Vokiečiai sako si turį savo armijai korkinius batus, kuriais jų kareiviai galėsia pereit per jūros siaurumą į Angliją.

ORAS. — Ši penktadienį
būsią kiek šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK
Tel. Stagg 2-3878President Jos. Kairys
Secretary-Treasurer . . . J. Gaslunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$5.50
United States, six months	\$3.00
Brooklyn, N. Y., per year	\$6.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.25
Foreign countries, per year	\$8.00
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, per year	\$5.50
Canada and Brazil, six months	\$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

151-neri Metai Teisių Biliui

1789 metų rugsėjo mėnesio 25 d. Jungtinių Valstijų kongresas galutinai užgėrė Teisių Bilių. Taigi šiomet sukako 151-neri metai, kai Teisių Bilius yra galiojęs.

Teisių Biliumi yra vadinama 12-ka prie Jungtinių Valstijų konstitucijos pataisymų, garantuojančių Amerikos gyventojams laisvę susirinkti, laisvę rašyti, laisvę kritikuoti vyriausybę.

Reikia žinoti, kad originalė Jungtinių Valstijų konstitucija buvo reakcinis dokumentas; ji neturėjo tų dėsnių, kurie buvo vėliau įkorporuoti į konstituciją, kaip 12-ka pataisymų.

Ir USA konstitucija būtų neturėjusi Teisių Biliaus, jei Amerikos žmonės nebūtų dėl jo kovoję. Didelis judėjimas pasireiškė prieš pačią originalę konstituciją, kadangi joje nebuvo dėsnių, garantuojančių žmonėms laisvės. Tik kai tie prie konstitucijos pataisymai buvo kongreso ir senato galutinai priimti, tik tuomet Amerikos žmonės sutiko konstituciją užgirti ir judėjimas nuslūgo.

Prieš Teisių Bilių buvo padaryta visa eilė pasikeitimų. Prieš Teisių Bilių reaktininkai ne kartą kilo ir norėjo jį sunaikinti, paneigti, kiekviena tokia atvejuje tik masinis žmonių judėjimas neprileido reaktininkams savo užmačių pasiekti.

Už Teisių Bilių griežtai stovėjo Jeffersonas ir Lincolnas; už jį griežtai stovėjo visa eilė kitų didelių Amerikos vyrų, nes jie žinojo, jei Teisių Bilius bus sunaikintas, tai ir amerikinė sistema, Amerikos žmonių laisvė bus paneigta; reakcija čia pradės siausti; darbo žmonėms laisvė bus panaikinta.

Štai, kodėl didieji Amerikos vyrai visuomet ir prie kiekvienos progos pabrėždavo reikala ginti Teisių Bilių, ginti Amerikos žmonių laisvės garantiją!

Šiuo metu kiekvienas Amerikos pilietis, kiekvienas gyventojas privalo labai susirūpinti Teisių Biliu, nes prieš jį kelia galvą visoki reaktinieriški gaivalai, norėdami jį sunaikinti ir su juo sunaikinti tąsias garantijas Amerikos žmonių laisvei, kuria jie naudojasi.

Reaktininkai šiandien gaudina Amerikos žmones komunizmu. Girdi, atimkime laisvę tik komunistams, o kitiems žmonių palikime. Bet tai yra niekaip nesusuderinamas dalykas. Jeigu šiandien bus atimta laisvė komunistams, tai rytoju ta pati laisvė bus atimta kitiems, o už poryt—tretiems ir Teisių Bilius bus palaidotas, krašte įvesta reakcija ir taip galėtų užviešpatauti Amerikos padangėje tamsioji naktis.

Amerikos žmonės, kurių protėviams prisiėjo sunkiai kovoti už Teisių Biliaus pravedimą, negali prileisti reaktininkams jį sunaikinti.

Prof. Mickevičiaus-Krėvės Linkėjimai Mokytojams

Kai Lietuva pasiskelbė socialistine tarybų respublika ir kai įstojo į Sovietų Sąjungos tautų šeimą, tai tūli Amerikos lietuvių liaudies priešai paskelbė, jog prof. Krėvė-Mickevičius daugiau niekur nebedalyvauja, jis jau esąs pašalinintas iš aktyvaus Lietuvos visuomenininkų gyvenimo, ir tt. Bet tikrumoje viskas yra kitaip. Prof. Krėvė-Mickevičius kaip veikė, taip ir tebeveikia naujoje Lietuvoje.

Kai, į Kauną suvažiavo Lietuvos mokytojai (vidurį rugpjūčio mėnesio), tai

suvažiavime sakė kalbą ir prof. Krėvė-Mickevičius. Pasak Eltos:

„Prof. V. Krėvė-Mickevičius, kalbėdamas šiandien mokytojų suvažiavime Lietuvos Vyriausybės vardu, tarp kitko, pasidžiaugė taip gausiai suvažiavusia liaudies švietėjų armija, pareikšdamas viltį, kad mokytojai atlingai padės sukurti laimingą šviesią Tarybų Lietuvą, kad nuo dabar mūsų gyvenimas bus pagrįstas šviesa ir tiesa, kuri viešpataus visur. Sveikindamas suvažiavusius mokytojus, kurie ministerio pirmininko žodžiais esą galingiausi Lietuvos kultūros kėlėjai, prof. V. Krėvė-Mickevičius mokytojams linkėjo įieškoti naujų darbo būdų ir surasti liaudžiai kelią į naują gyvenimą.

„Tegyvuoja mokytojas, liaudies kultūros didysis kūrėjas!“—baigdamas savo žodį, sušuko ministeris prof. Krėvė-Mickevičius.

Tai Kas, Kad Mirs!...

Republikonų dienraščio bendradarbis, majoras G. F. Eliot, rašo New Yorko „Herald-Tribune“ apie būsimąjį badą Europoje. Jis, kaip ir daugelis kitų stebėtojų, nujaucia, kad sekančią žiemą apimtoje karo Europoje — Francijoje, Holandijoje, Belgijoje, Vokietijoje, — pasireikš maisto stoka; pasireikš badas.

Badas palies vyriausius tuos žmones, kurie šito karo nepaskelbė, kurie prie jo paskelbimo neprisidėjo. Badas palies nekaltus žmones.

Tie žmonės prašys pašalpos. Pašalpą galėtų suteikti Jungtinės Valstijos, nes čia duonos ir visko yra per daug; tik šis kraštas galėtų juo greičiau išgelbėti badaujančius žmones.

Bet majoras Eliot įspėja Ameriką: neduoti badaujantiems Europos žmonėms pagalbos. Neduoti jos, nes tas galėtų pagelbėti Hitleriui karą laimėti prieš Angliją.

Majoras Eliot nurodo, jog vėčiau tegu „keletas“ Europos gyventojų išmirtų badu, negu jiems šiuo metu gelbėti.

Šitaip šiandien yra įvertinamos žmonių gyvybės! Tegu sau nieku nekalti žmonės miršta badu, o mes sėdėkime ir ramiai žiūrėkime.

Ar Francijos liaudis kalta, kad jų valdytojai įtraukė kraštą į karą ir pardavė kraštą Hitleriui?

Ar Belgijos, Holandijos žmonės kalti, kad jie pateko į imperialistinio karo sukurį?

Ne, jie nekalti! Jie to karo nenorėjo. Bet dėlto, kad jie nekalti, tai daugeliui jų teks sekančią žiemą mirti badu.

O karo kaltininkams duonos bus užtenkamai; jie iš karo pelnus kraunasi!

Tokia šiandien išnaudotojų valdomąja me pasaulį yra tiesa ir žmoniškumas!

Duranty Išvartas iš Rumunijos

Savo laiku Walter Duranty būdamas „New York Times“ korespondentu Maskvoj, pagarsėjo, kaip apdairus kapitalistinės spaudos korespondentas. Jis tada rašė daug mažai, ką matė, kaip suprato. Jo bosai būdavo dažnai apkarpo, jo raštus, prieš ką jis kėlė protestą. Bet vėliau jo bosai ištraukė jį iš Maskvos ir pasiuntė į tais laikais pusiau fašistinės Latvijos sostinę Rygą. Duranty ten būdamas „rūdyjo“. Vėliau jį pasiuntė į Bucharestą, Rumuniją, kur jis taip pat nekazin kokią rolę vaidino, jeigu neskaičiuoti, kad prisiuntė kelias korespondencijas, prielankias Anglijai. Dabar ir Rumunijos valdžia jį ištrėmė. Duranty, asmeniškame pasikalbėjime sakė, kad Rumunija kaltina jį, kaip „Anglijos agentą.“ Taip, to korespondento žvaigždė leidžiama. Kol jis rašė tiesą, tai buvo žymus žmogus, bet kada turi rašyti tą, ko bosai reikalauja, tai viskas kitaip stojosi.

Rumunija ir SSSR

Odesoj eina derybos tarpe Rumunijos ir Sovietų Sąjungos atstovų. Sovietai kaltina Bucharesto valdovus, kam jie išvežė daug turto ir išvarė gyvulių iš Bessarabijos ir Šiaurinės Bukovinos. Apart kitko, Rumunija išvežė iš ten 600 garvežių, 1,500 pasažierinių vagonų ir 3,000 tavorinių vagonų. Sovietai reikalauja tą viską grąžinti, kaip praneša „N. Y. Times“, korespondentas.

“Laisvės” Vajaus Pradžia

Išrodo, kad dienraščio „Laisvės“ patriotai rimtai ima savo dienraščio platinimą. Daugelyje miestų šaukiami mitingai prisirengimui prie vajaus. Jau užsiregistravo 26 asmenys dalyvauti konteste. Tai ankstyva ir džiuginanti vajaus pradžia. Tačiau tų 26 kontestantų negana; reikia nors poros šimtų. Nes šiemet bus daug lengviau platininti „Laisvę“, negu kitais metais. „Laisvė“ plačiai ir teisingai paduoda žinias iš Lietuvos. Patys Lietuvos žmonės laiškais, straipsniais ir kablegramom kalba „Laisvėje“ apie naują gyvenimą savo tėvynėje. O tai yra svarbu žinoti ir Amerikos lietuviams.

Prašėme visų dienraščio „Laisvės“ skaitytojų rūpintis gavimu savo dienraščiu naujų skaitytojų ir štai vienas jau atsako į mūsų prašymą:

„Draugai: — Gavau jūsų laišką, kur prašote gauti „Laisvę“ nors vieną skaitytoją. Tai aš būdamas jau 79 m. amžiaus, visticiek jaučiuosi sau už pareigą jūsų prašymą išpildyti. Gavau naują skaitytoją ir šiūmi prisiunčiu prenumeratą ir pinigus \$5.50.

„Manau, kad jums, draugai, bus linksma gaus naują prenumeratorių nuo žmogaus 79 m. amžiaus. Matas Senkus, Greenfield, Mass.“

Kurgi nebus linksma! Mes pripratę girdėti nuo žmonių apie 50 m. amžiaus: „Aš jau senas... tingiu platinti laikraščius.“ Bet faktas yra tas: kas suprantą svarbą apšvietos platinimo, tas ir vėlybame amžiuje gali gražiai pasirodyti. Drg. Senkus turėtų būti pavyzdžiu visiems „Laisvės“ skaitytojams. Visi privalo ir gali gauti jei ne daugiau, tai nors po vieną naują skaitytoją.

Šiam raštui einant į spaudą, gavome keletą laišku nuo kontestantų su naujom prenumeratom. Tie kontestantai pareiškė, kad jie vel tui neaprėis nei vienos dienos šiame vajuje, dirbs pasiryžusiai. Tai puikus atsakymas į kunigų, tautininkų ir socialistų skelbiamą boikotą „Laisvei“.

Kiekvienas naujas skaitytojas „Laisvei“ — yra skaudus smūgis smetonlaimiams. Kuo daugiausia naujų skaitytojų „Laisvei“! Toks mūsų šūkis kovoje su darbininkų klasės priešais.

„Laisvės“ Administracija.

Pasmarkinkim ALDLD Naujų Narių Vajų!

Šiemet Literatūros Draugijai sukaupė 25 metai. Ta proga per visus metus yra vedamas vajus už naujus narius. Nauji nariai priimami be įstojimo ir tik už \$1 duoklių, vieton \$1.50.

Iki rugsėjo 25 dienos jau gavome su pavieniais nariais 522 naujus narius. Tai geras skaičius, bet šių metų tikslas turi būti gauti iki 1,000 naujų narių! Tą galima padaryti, jeigu tik visi padirbėsime. Dabar oras atvėso, prasidės prakalbų maršrutai ir kiti vidujiniai parengimai. Prasidės vajai už dienraščius „Laisvę“ ir „Vilni“. Ta proga turime pasinaudoti ir gauti daugiau naujų narių.

Detroit Pralenkė Chicago

Nuo pat vajaus pradžios Chicago ALDLD 19 kuopa stovėjo priešaky naujų narių gavime. Jai ant kulnų lipo Detroito 52 kuopa. Ištai vėl 52 kuopos sekretorius drg. Ginaitis prisiuntė pluoštą naujų narių blankų.

To pasekmė ALDLD 52 kuopa, Detroito jau turi gauti 57 naujus narius ir užima prieš visas kuopas pirmenybę. Drg. J. Ginaitis štai ką rašo:

„Drauge! Gavau nuo jū aplikacijų kortų. Pasistengsime užpildyti jas naujų narių vardais ir antrašais ir prisiųsime į centrą. Aš manau, kad ALDLD 52 kuopa gali stoti į lenktynes su bile kuria kita kuopa visoje organizacijoje naujų narių gavime. Šią savaitę gausite daugiau duoklių už naujus narius. Mes tikimės iki naujų metų padvigubinti mūsų kuopos narių skaičių.“

Reiškia, Detroito draugai dirba ir turi viltį, kad darbas eis dar pasekmingiau. Ką į tai atsakys Chicago 19 kuopa, su sekretorium drg. J. Urbonu, tai klausimas? Chicago draugai, veikliausiai, nepasiduok. Lenktynės turėtų apimti ir kitas kuopas bei apskričius. Iki naujų metų turime visi

padirbėti. Lietuvos liaudies laisvė turėtų visus paraginti į energingesnį darbą, o kurie dar nebuvo nariais, tai turėtų įstoti į mūsų kultūros ir apšvietos organizaciją.

Apšvietos Reikalai

Per eilę metų Literatūros Draugija rūpinosi knygų ir žurnalo leidimu, parengimais, prelekcijomis, paskaitomis ir kitais reikalais. Bet per kelis pastaruosius metus kaž kaip mūsų kuopos ir apskričiai rūpinosi sukelimu aukų kitiems darbininkiškiems komitetams, o mažai atsimindavo Literatūros Draugiją, kad jai taip pat reikalinga lėšų apšvietos vedimui. Centro Komitetas nutarė, kad apšvietos darbas vėl turi eiti per Literatūros Draugiją. Todėl išrinko ir komisiją, kuri rūpintis leisti lapelius ir brošiūras pardavimui. Kuopos ir apskričiai privalo pasirūpinti sukelimu aukų, nes tui darbu nebus naudojamos narių duoklių mokesys, kurių užtenka tik knygų ir žurnalo leidimui. Proga mūsų jubilėjaus atsteigime platų apšvietos ir kultūros darbą per Literatūros Draugiją.

Mokėkite Duokles

Dar daugelio narių nesumokėtos duoklės už 1940 metus. Dar yra pasilikusių ir už 1939 metus. Visi tie draugai ir draugės, kurių dar duoklės nepamokėtos, artimiausiame kuopos susirinkime privalo tą padaryti, arba pasimokėti tiesiai valdybų nariams, jeigu jiems neparanku ateiti į susirinkimus.

Atsisteigė Kuopa

Stoughton mieste buvo apsilypus mūsų 62 kuopa. Dabar pasidarbavus J. Lavui ji atsisteigė, jau už septynis narius pamokėta duoklės. Drg. J. Lavas, kuris daug darbavosi LDS organizacijoje, sakė, kad iki naujų metų bus išauklėta į skaitlingą kuopą jų miesto kuopa. Linkime pasisekimo.

Kaip Dabar Kuopos Stovi?

Naujų narių gavime sekama kuopos stovi, kurios turi nemažiau 3 naujus narius gavę.

Kp.	Miestas	Kiek narių gavo
52	Detroit	57
19	Chicago	53
10	Philadelphia	30
116	Chicago	30
104	Chicago	25
79	Chicago	18
11	Worcester	17
85	Haverhill	14
147	Brooklyn	14

Klausimai ir Atsakymai

Atsakymas visiems kartu

„Laisvės“ Redakcija beveik kasdien gauna po keletus klausimus apie užsiregistravimą Tarybinės Socialistinės Lietuvos piliečiams. Beveik visi tie skaitytojai nori žinoti, kaip susisiekti su Sovietų Sąjungos konsulatu, kuomet tokio konsulato jų mieste nėra. Taipgi daugybė klausia, ar gali registruotis Jungtinių Valstijų bei Kanados piliečiai.

Čia visiems atsakome kartu:

Užsiregistruoti galite Sovietų Sąjungos konsulate New Yorke. Kuriems galima, galite patys atvykti į konsulato raštinę ir užsiregistruoti. Kurie gyvenate toli ir neparanku atvažiuoti patiems, tai kreipkitės laišku tiesiai į konsulatą, pareikšdami norą užsiregistruoti Lietuvos piliečiams.

Rašyti galite bet kuria iš šių trijų kalbų: lietuvių, anglų ar rusų.

Negali registruotis Jungtinių Valstijų bei Kanados piliečiai.

Prašome įsitęmyti šį paaiškinimą.

Dar kartą paduodame konsulato ir adresą, būtent: Consulate of U. S. S. R. 7 East 61st Street New York, N. Y.

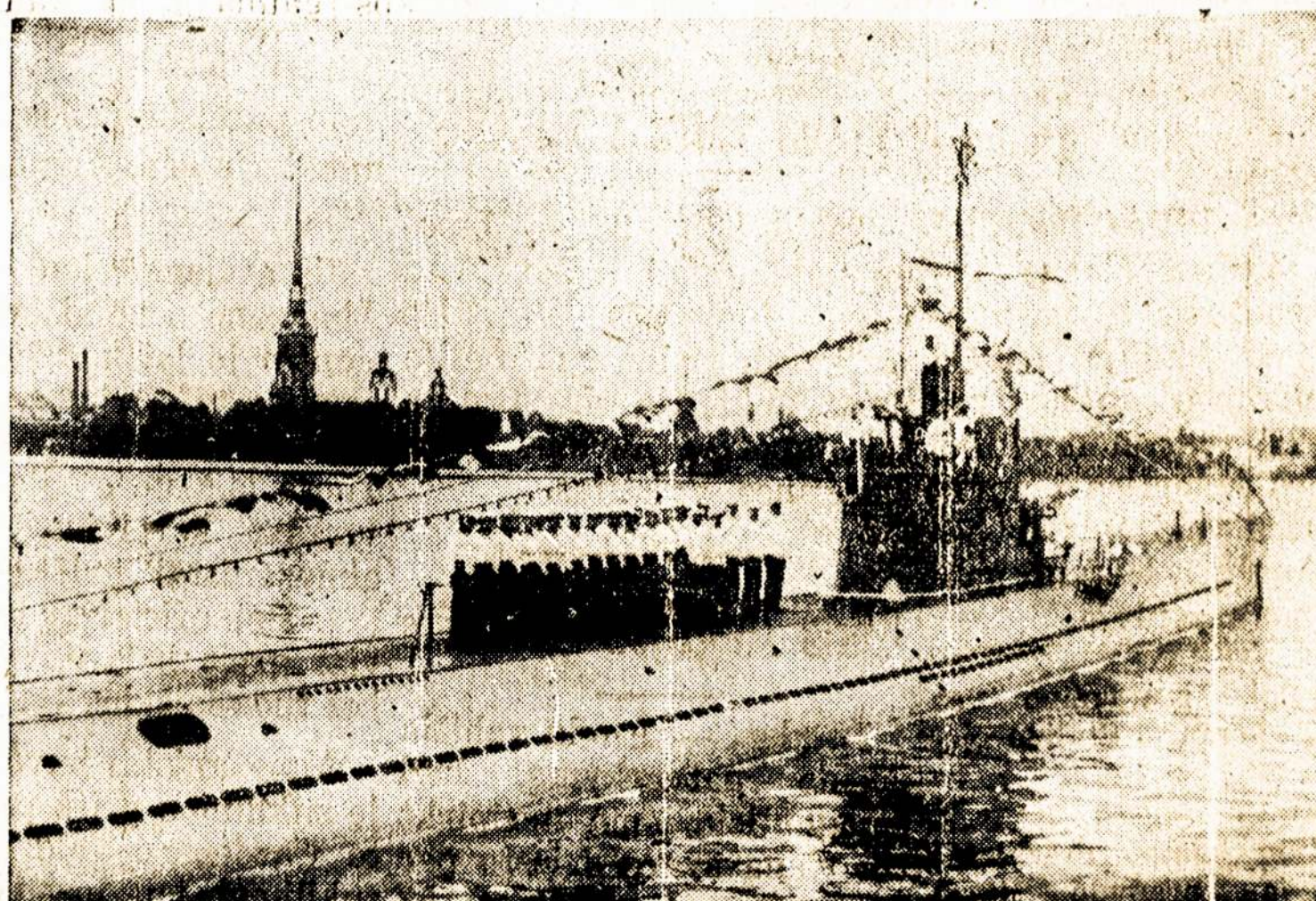
1—Brooklyn	13
2—Boston	11
123—Gary	10
190—Cleveland	9
67—Livingston	8
86—Chicago	8
188—Detroit	8
62—Stoughton	7
133—Camden	7
17—Shenandoah	6
22—Cleveland	6
34—Rumford	6
66—Grand Rapids	5
92—Cicero	5
145—Los Angeles	5
146—Chicago	5
162—Toronto	5
39—Scranton	4
51—Middlefield	4
90—Youngstown	4
141—Philadelphia	4
187—Chicago	4
218—Scottville	4
12—Pittston	3
31—Lewistown	3
42—Nashua	3
129—Spring Valley	3
212—Bayonne	3

Visa eilė yra kitų kuopų, kurios gavo po du ir po 1 naują narį. Kada jos gaus daugiau, tai yra, turės nemažiau 3 naujų narių, tai bus paskelbtos kartu su kitomis kuopomis. Visi draugai ir draugės pasidarbukime Literatūros Draugijos auklėjimui!

D. M. Šolomska,
ALDLD CK Sekr.
46 Ten Eyck St.
Brooklyn, N. Y.

AUKSINĖ RAŠOMOJI MAŠINĖLĖ

New York. — Royal rašomųjų mašinėlių kompanijos vice-prezidentas M. V. Miller turi „taipraiterį“, kurio visos dalys storai nulietos grynu auksu, tik aparat vienos dantutojos pilno linijos. Rašant, tie jos dantys tarnauja leist vieną raidę po kitos ir lygiais tarpukais jas atskirti. Ši rašomoji auksinė mašinėlė specialiai padirbta ir kaštuoja 5 tūkstančius dolerių. Ji ir rašo auksinėmis raidėmis.

Vėliausias ir naujausias Sovietų submė rinas, pasirodęs Nevos upėje, Leningrade, kur jis buvo gražiai apipuoštas vėliavomis. Šis submarinas dalyvavo celebracijose, suruošose Laivyno Dieną.

Torpedos Istorija

Sio karo scenoje iki šiol vyriausioji veikėja torpeda. Apie ją skaitome laikraščiuose ir girdime per radio. Palyginti, ji nėra senas ginklas—jį siek tiek per šimtą metų amžiaus, ir tik pirmaisiais šio amžiaus metais ji pasiekė tokį tobulumo laipsnį, koku dabar ji pasižymi.

Padegamieji Anglų Laivai—Ispanijos Laivyno Nelaimė

Nudienų torpedų pradininkas senovėje buvo „padegamieji laivai“,—nedideli laivai, prikrauti smarkiai degančių medžiagų, leidžiami pavėju ant priešų laivyno. Tokie „padegamieji laivai“ daug padėjo sunaikinti garsiąją ispanų „didžiąją armadą“, kai ši plaukė į Angliją sunaikinti karalienės Elzbiotos laivyną ir kariuomenę. Blogas oras, privertė didžiulius ispanų laivus netoli Flandrijos krantų sustoti ant inkaro. Nakties tamsa pasinaudodamas, prie jų priselino anglų laivynas. Nepradėdami su ispanais kautynių anglai, pasinaudodami palankiu vėju, paleido ant priešų savo „padegamuosius laivus.“ Grėsinčiam ugnies pavojui išvengti, ispanai turėjo tik vieną priemonę—pasitraukti iš kelio, kuriuo plaukė degantieji laivai. Ispanai pakėlė inkarus, bet anglams į pagalbą atėjo audra, kuri ispanų laivus nustumė prie kranto ir juos išblaskė.

Pirmieji padegamieji laivai buvo prikrauti tik lengvai degančių medžiagų. Tobulėjant kitoms karo priemonėms, tobulėjo ir tos torpedų pradininkės. Į tuos laivus pradėta dėti ir sprogmenys. Be deguto, smalos, suvaškuotų kanapių ir kitokių medžiagų, laivai buvo užtaisomi ir paraku. Užtaisanti buvo taip skaičiuojama, kad ugnis pasiektų paviršų, kaip padegamasis laivas bus atsidūręs prieš laivyno viduryje. Tokiu būdu buvo padegami ne tik tie laivai, su kuriais padegikas susidurdavo, bet ir tolesnieji, kuriuos pasiekdavo degančios dalys laivui padegikui sproguos.

Amerikiečio Fultono Mina
Po anos pirmosios primityvios „torpedos“ atsiradimo ir ta, kuri tapo pagrindu dabartiniams tos karo priemonės modeliams. 1805 metais, prieš 135 metus amerikietis Fultonas pademonstravo savo išrastą miną. Bet Fultono išradimas nebuvo išsprendęs kitos problemos—kaip užtaisyti nepastebimai paplūdyti po laivą. Juk sunku buvo tikėti, kad numatytas sprogdinti laivas ramiai lauks, iki po juo kęs pakiš sprogmėnų prietaisą.

Per pilietinį karą Jungtinėse Amerikos Valstijose 1861—65 metais tą uždavinį mėgino taip išspręsti. Pietinių valstijų gynėjai pavandeniu paleisdavo nedidelius keltus, ant kurių būdavo padėta parako statinaitė ir prie statinaitės pritaisy-

tas dagtas. Tačiau tokiais atvejais nepaprastai sunku apskaičiuoti sprogmimo momentą. Siauriečiai vartojo kitoki, pavojingesnį jiems patiemis, bet tikslesnį būdą,—torpeda buvo žmogaus jėga priplukdoma prie laivo. Ir tai tokiu būdu: užtaisais būdavo pririšamas prie ilgos, 40 pėdų karties, kurios antrasis galas būdavo irklinėje valtyje. Nakties tamsa pasinaudodami, drąsoliai savanoriai, irklus apvynioję skudurais, tyliai priplaukdavo prie priešų laivo, prie jo prikabinavo „torpedą“, padėgdavo ją ir nuplaukdavo.

To žygio vykdytojams buvo pavojingiausia torpedos perankstyvas sprogmimas. Kiek saugesnis būdas, tais laikais vartotas, buvo dar šis: iš greitai plaukiančio laivo ant ilgos virvės pririštą torpedą išmesdavo į vandenį; sumaniai sukiudamasis tas laivas stengdavosi torpedą priblokšti prie priešų laivo, į kurį susitrenksu ji sprogdavo.

Garu Varoma Torpeda

Apie Amerikos pilietinio karo dalyvių torpedas patyrė Austrijos karo laivyno karininkas kap. Liunjis. Austras jomis susidomėjo ir pats pirmasis mėgino padirbti torpedą, kuri galėtų plaukti pati, joje įtaisyto mažiuko garinio variklio veikimu. Tačiau jo bandymai nepavyko. Bet Liunjis sumanymo neišsilaikė: jis kreipėsi į anglų inžinierių R. Whiteheadą, dirbusį Fiumės uoste, ir pasiūlė jam tą idėją patobulinti.

Anglas—Tikrosios Torpedos Tėvas

Whiteheadas ir tapo pirmosios judomos torpedos, arba vėliau vadinamos Whiteheado minos „tėvu“. Į pirmąją jo „skardinę žuvis“ tilpo 18 svarų dinamito ir ji plaukė suspausto oro varoma. Bet ji tegalėjo nuplaukti tik labai netoli, ir tai tik bėgančio žmogaus greitumu. Be to, Whiteheado mina turėjo dar dvi ydas: ji plaukė arba viršum vandens, ir bangos galėjo ją nukreipti į kitą šoną, negu kur ji paleista, arba perstaigiai smego į gelmę ir įsirausdavo į dugno dumblą.

1868 m. Whiteheadas pašalino tas ydas ir judomųjų torpedų paslaptį už 15,000 svarų sterlingų (75,000 dol.) pardavė Anglijos vyriausybei. Anglų karo ministerija torpedos paslaptį laikė tokiu svarbia, kad ją žinojo tik rinkiniai karininkai, o patalpą, kurioje buvo daromi torpedos dėjimo pratimai, saugojo karinė sargyba. Tik po 5 metų, torpedos vidaus įtaisymų paslaptį pamatė suuodė ir kitų valstybių karo laivynai.

Bet Whiteheado torpeda nebuvo vienintelė. Ji turėjo varžovų—Brennano torpedą, vartojamą krantų apsaugai ir varomą garinio variklio, taip pat elektrinę amerikiečio Sims—Edisono torpedą. Ši buvo susiejama

KAIP STOKA TIK VIENO VITAMINO DALIES PAKRIKDO SVEIKATĄ

Dažnai žmogus skundžiasi suirusiais nervais, ir jei-gu pilnai neserga, tai jaučiasi „nei sveikas nei ligonis.“ O daugelyje atsitikimų jis blogai jaučiasi tik todėl, kad netikusiai maitinasi, ypač, kad trūksta jo valgiuose vitaminų. Čia imsimė, pavyzdžiui, tik vieną vitaminą B, nors šis vitaminas tikrumoje susidaro iš daugelio skirtingų dalių. Ypač aiškiai yra išskirtos šešios sudėtinės jo dalys: vitaminas B1, B2, B3, B4, B5, B6. Ir šios numeruotos vitamino B rūšys yra ne tik iš daržovių ir kitų maisto produktų išskiriamos; jas jau ir dirbtiniu būdu chemikai pagamina, kiekvieną atskirai.

Dabar leiskime, kad žmogus su maistu gauna įvairias penkis šio vitamino dalis, ir jam trūksta tik vienos dalies, B6. Tada štai kas atsitinka:

Žmogus labai nervingas, susierzintas, negali užmigti, jaučia pilvą skausmą, silpnas; sunku jam vaikščioti. Bet įsvirkstus jam vita-

mino B6 į kraują, tie neišsveikimai tartum stebėklingai pranyksta, ir jis jaučiasi visai „kitas žmogus.“ Tada greitais išgydymais patikrino tokie garsūs daktarai, kaip T. Spies, Landisch ir W. B. Bean.

Vitamino įleidimas po oda greičiausiai veikia, bet tokiuose atsitikimuose atitai-minas tikrumoje susidaro iš daugelio skirtingų dalių. Ypač aiškiai yra išskirtos šešios sudėtinės jo dalys: vitaminas B1, B2, B3, B4, B5, B6. Ir šios numeruotos vitamino B rūšys yra ne tik iš daržovių ir kitų maisto produktų išskiriamos; jas jau ir dirbtiniu būdu chemikai pagamina, kiekvieną atskirai.

Aplamai žmogus neturėtų vargo dėl vitamino stokos, jeigu jis kiek reikiant valgytų morkų ir kitų šakni-nių, čielų grūdų duonos ir kepenų. Puikus daugelio vitaminų šaltinis yra čielų kviečių grūdai, ypač nevirti, o tik išmirkyti. Kiekvienas su nauda sveikatai galėtų kasdien bent po saujaį jų suvalgyti.

—N. M.

VAISTAS NUO ŽILIMO „GYVYBĖS“ RŪKŠTIS

Keli metai atgal Oregono Universiteto profesorius R. J. Williams pagamino savotišką rūkštį iš mielių, taip pat iš kepenų sulčių; ir atrado, kad ta rūkštis pagydo vištukus sergančius odos uždegimu.

Paskiaus mokslininkai Merck laboratorijose patyrė, kad ši rūkštis yra viena iš sudėtinų vitamino B dalių. Ji pasirodė tokia svarbi gyviams ir augalams, jog tapo pavadinta „gyvybės rūkštimi.“ Sakoma, kad be jos negalėtų gyvuoti nei mažiausias augalas nei smulkiausias gyvis. Kitaip jį vadinama pantotheniška rūkštimi.

Jungtinių Valstijų Viešos Sveikatos Tarnyba ir Californijos ir Wisconsin Universitetų mokslininkai atrado, kad jeigu šios rūkšties nėra gyvio maiste, tai pakankamai to gyvio viršinkinės liaukos, genda inkstai ir krinka visa jo sveikata apskritai.

Buvo išbandyta ant daugelio žiurkių, kaip jų sveikata pasikeistų su laivų 4500 jardų viela. Ši viela buvo elektrizuota, ir keičiant elektros srovę, galima buvo keisti ir torpedos kryptį. Iš pradžių tas išradimas atrodė nuostabi, bet vėlavimas turėjo trūkumų. Kai per Peru karą su Čile, Peru laivas paleido tokią torpedą, ji apsuiko aplink Čilės karo laivą ir bėgo prie ją paleidusio Peru laivo. Laivą išgelbėjo tik vieno jūrininko drąsa: jis šoko į vandenį, priplaukė prie torpedos ir ranka pasuko jos pagędusį vairą. Po to torpeda plaukiojo iki atsidūrusi į uolą sprogo.

Katai atsiliepia tos rūkšties gavimas ar negavimas. Žiurkės, iš kurių maisto pantotheniška rūkštis buvo pašalinta, greitai pražilo, nususo ir paseno; o davus joms šios rūkšties, jos tuoj vėl pajaukė, pranyko žilumas ir grįžo atgal natūralę jų plaukų spalva.

Kuriom žiurkėm iš pat mažens ir toliau buvo duodama gana pantotheniškos rūkšties, tos visiškai nežilo.

Mokslininkai neabejoja, kad ši rūkštis būty ir žmoniems maistinė gyduolė nuo žilumo.

Western Reserve Universiteto mokslininkai, tačiau, atrado, jog žiurkės pirm laiko pražyla ir todėl, kad jos negauna kiek reikiant geležies, vario ir mangano mineralų iš maisto. Paskui gi šeriant jas maistu su daugiais vario, mangano ir geležies mineralų, tai pranyksta žiurkių žilumas ir jos atgauna jauną plaukų spalvą.

Western Reserve Universiteto mokslininkai todėl padarė išvadą, kad žiurkės gali pražilti, kai joms trūksta pantotheniškos rūkšties arba minimų mineralų, arba kai jos negauna ir tos rūkšties ir mineralų. Todėl, viename atsitikime žilumas galima panaikinti pantotheniška rūkštimi, kitame atsitikime—šiais mineralais, o trečiame atsitikime, duodant joms kiek reikiant ir tos rūkšties ir tų mineralų.

—N. M.

Liepos 10 d. 1821 m. St. Augustine, Floridoj, buvo nuo valstijos vyriausybės rūmo nu-leista Ispanijos vėliava ir iš-kelta Jungtinių Valstijų vėliava, nors Floridos valstija buvo nupirktą nuo Ispanijos jau dvejį metus pirmiau.

Pasaulis Kaip Sprogusi Granata

Rašytojų vaizduotė prastai pasižymi dideliu likumu, tačiau gyvenimas yra toks įmantrus, kad jis daug kur pralenkė ir pačias gudriausias rašytojų svajones. Pav., svajoniškiausių Žul Verno apysakų didvyriai, kurie skraidė oro laivais ir plaukiojo povandeniniais laivais, savo laiku mokslininkų buvo pripažinti tik vaizduotės padariniais. Tie mokslininkai tvirino, kad tūkių dalykų pasaulyje niekuomet nebus. Dar ne taip seniai mokslininkai „įrodė“, kad žmogaus kūnas nepakęs greičio, didesnio, kaip 50—100 kilometrų per valandą. Dabar moderniški lėktuvai skrenda po 800 kilometrų per valandą, ir ne vienas lakūnas nuo greičio nenumirė. (Kilometras yra apie du trečdaliai amerikoniškos mylios.)

Tuo metu, kai gudurūs inžinieriai planuoja raketinius lėktuvus, kuriais galėtume skristi į mėnulį ar kokią planetą, gydytojai savo kabinetuose nagrinėja, ar žmogaus kūnas galės pakęsti tokį didelį greitį, reikalingą planetiniam skridimui. Bet astronomai jau seniai įrodė, kad žemės rutulys su visais savo įnamiais skrenda 29 kilometrus ir 7 dešimtadalius per sekundą arba 107,000 kilometrų per valandą. Tai yra mūsų planetos judėjimas aplink saulę ir jo neįjaučiame todėl, kad drauge su žeme sukasi apie žemę esąs oras ir aplamai visi su žeme susiję kūnai. Kai žemė vieną kartą apeina visą kelią aplink saulę (963 milijonus kilometrų), tai mes sakome, kad praėjo vieneri metai.

MES SKRIEJAME PAUKŠČIŲ KELIU

Tačiau daug didesnis greitis yra tas, kuriuo pasaulio erdvėje saulė skrieja drauge su visomis savo planetomis. Saulė, kaip ir žvaigždės, yra milžiniškas dangaus kūnas.

Skaidrią naktį, kai danguje nėra mėnulio, dangaus tolumoje matyti Paukščių Kelias, kuris lyg milžiniška juosta stiepiasi per visą dangaus pusrutulį. Teleskopai įtikino, kad tas Paukščių Kelias yra sudarytas iš gausybės žvaigždžių, kurių kiekviena yra milžiniška saulė.

Išivaizduokime, kaip nuo tų žvaigždžių žiūrint atrodytų mūsų geroji žemė ir saulė. Tik saulė žmogui iš anų žvaigždžių, jei ten galėtų būti koks žmogus, atrodytų kaip maža žvaigždėlė, o mūsų žemės ir geriausio žmogaus akis negalėtų įžiūrėti. Astronomai įrodė, kad ir mes su savo žeme priklausome Paukščių Kelio sistemai ir kad visa tų žvaigždžių bendruomenė arba sistema sukasi.

Tuo būdu mūsų žemė ne tik sukasi aplink savo ašį ir saulę, bet drauge su saule ir su visa saulės sistema skrieja kaž kur visatos erdvėje. Visa žvaigždžių bendruomenė sukasi aplink ko-

kį nors centrą, panašiai, kaip planetos aplink saulę.

Bet tai nėra tiksliai nustatyta, tikriau sakant, nėra tiksliai nustatyta to judėjimo kryptis. Amerikos astronomai paskutiniu laiku nurodinėja, kad visatos erdvėje esą milžiniškas skaičius tokių žvaigždžių bendruomenių, kaip mūsų. Ir visi tie neapsakomai tolimi žvaigždžių pasauliai, kurie atrodo, lyg permatomi rūko pluošteliai, dideliu greičiu tolinasi vienas nuo kito. Remiantis spektroskopiniais tyrinėjimais, nustatyta, kad tos tolimos žvaigždžių bendruomenės nuo mūsų tolsta neregėtu greičiu 50,000 kilometrų per sekundą.

Pasaulis yra lyg sprogusi granata, kuri nepaprastai jėga ir nepaprastu greičiu į visas puses sivedžia savo skeveldras. Arba kaip suskaldytas atomas, kuris sivedžia medžiagos dalelytes ir elektros pradus...

BEGALINIAI DIDESNI GREIČIAI

Ir vis dėlto 50,000 kilometrų greitis per sekundą nėra pats didžiausias greitis, kuris žinomas žmogaus protui. Daug didesniu greičiu, lekia paminėti elektros pradi iš suskaldyto atomo. Labai tikrais moksliniais instrumentais jų greitis nustatytas: 100,000, 200,000 ir net 280,000 klm. per sekundą. Granatos, kanuolės šovinio, skeveldrų lėkimo greitis arba kulkos greitis, palyginus su paminėtais greičiais, yra tik vėžio rėpliojimas.

Bet fizikai yra žinomi dar didesni greičiai, negu tie, kuriuos duoda suskaldytas atomas.

Didžiausias greitis yra šviesos greitis, kurio nėra tiesiog su kuo lyginti. Šviesos spindulių greitis yra 300,000 kilometrų per sekundą. Tokiu pat greičiu sklinda ne tik regimoji šviesa, bet ir nematomi šilimos spinduliai, Rentgeno X-spinduliai, ultravioletiniai šviesos spinduliai ir radio bangos. Jei pranešėjas prie mikrofono stovi tik per vieną metrą, tai reikia daug didesnio laiko jo žodžiams nuo burnos nubėgti iki mikrofono, negu tiems patiems žodžiams iš Kauno radio stoties nubėgti ir toliausią Lietuvos užkampį. Iš Europos iki Amerikos yra 5,000 kilometrų, bet radio bangos, o taip pat ir šviesos spinduliai, tą nuotolį pralekia per vieną šešiasdešimtąją sekundos dalį.

Žemės talpumo su šviesos greičio skaitlinėmis nėra ko lyginti. Kitų planetų talpumai yra daug didesni. Saulė yra taip pat rutulys, kurio skersmuo turi 1,390,000 kilometrų, t. y. 109 kartus didesnis, negu žemės skersmuo. Ir vis dėlto saulę matome kaip nedidelį skritulį. Ir tai yra todėl, kad saulė nuo mūsų yra už 150 milijonų kilometrų.

MILŽINISKI TOLIAI

Iš didžiųjų erdvių kūnų prie mūsų arčiausia yra kai kurios planetos, kurias matome kaip paprastas žvaigždes. Venera (Venus) yra nuo mūsų už 40 milijonų klm. Stipriuose teleskopuose ji atrodo kaip skritulys.

Visai kitaip yra su kitomis žvaigždėmis: jos ir stipriausiose teleskopuose negauna skritulio formos—jos ir tada atrodo mirksinčiais taškeliais. Tai todėl, kad tos saulės sistemos žvaigždės nuo mūsų yra labai toli. Tikrosios žvaigždės vidutiniškai yra daug milijonų kartų toliau nuo mūsų, negu saulė ir planetos. Viena iš arčiausių žvaigždžių yra Sirijus. Jos nuotolis yra 87 milijonų kilometrų. Bet yra žvaigždžių, nuotolius milijonus kartų toliau.

Astronomijoje milijonas kilometrų yra tas pats, kas žemės mastu vienas milimetras, tūkstantinė metro dalis. (O metras turi 39 colius ir gerą trečdalį.) Astronomijos nuotoliams matuoti kilometras visai netinka. Žemėje nuo vieno kontinento iki kito šviesos spinduliais lekia tik dešimtosiomis sekundos dalimis. Nuo saulės iki žemės 150 mil. klm. kelią padaryti šviesos spinduliui jau reikia 500 sekundų. Bet nuo žemės iki Sirijuso kelias yra toks tolimas, kad ir greitajam šviesos spinduliui čia reikia bėgti į šimtus 9 metus.

SKRIDIMAS Į MĖNULĮ IR ŽVAIGŽDES

Technika progresuoja ir visai rimtai galvoja sukurti tokias mašinas, kuriomis galima bus atitrūkti nuo žemės traukos (gravitacijos) lauko. Tokios mašinos kamaraiteje visi daiktai bus nustoję savo svorio: žmogus kabos ore tarp grindų ir lubų. Iš puodelio išlietas vanduo nesilies žemėn, bet susikaups į rutulį ir kabos ore... Su tokiu lėktuvu, mes, gal būt, ir galėtume pasiekti mėnulį, Marsą ar kitą erdvės kūną.

Bet į žvaigždės toks aparatas mus niekuomet nenuves, nors jo greitis būtų 1,000 ar 10,000 kilometrų per sekundą. Pav., į artimiausią žvaigždę, kuri yra nuo mūsų už 40 milijonų kilometrų, ir tokiu greičiu reikėtų važiuoti 100 metų.

Jei būsim laimingi, tai mėnulį prie gerų norų gal ir pasieksim, bet nuo tolimesnių keliųjų teks susilaukyti.

Kad ir tokia yra žvaigždžių gausybė, visatos erdvė yra nepalyginamai tuščia. Nors žvaigždės lekia nepaprastu greitumu, bet tuštumos-toliai tarp jų yra tokie dideli, kad kiek gyvuoja astronomijos mokslas, jam nėra žinomas koks didesnis sutrikimas žvaigždžių keliuose. Žvaigždės beveik negali susidurti su saule ar su planeta. Ryšium su tuo, mokslininkai teigia, kad bent per artimiausią milijoną metų negrėsia panašus pasaulinė katastrofa. —I

Miniature Memoirs of a Trip to a Philly Picnic

BALTIMORE, Md.—“All aboard... let's go!” That was the Balto. Lyric Chorus bus trip to the Laisve Picnic in Philadelphia last Sunday. Incidentally, we had an earlier start than usual. It was a beautiful bright sunny morning when we left Balto. At first there was an occasional yawn heard but once out of the city everyone was in ship-shape.

The sweet music heard later was coming from Albert's accordion. Thanks to you. Our trip going was interrupted by a blowout, but our driver and some onlooking mechanics replaced it in no time. Upon our arrival our bus stole quietly up the hill and came to a stop as if deserted by everyone. Then, a rush and jumble, a scramble for the door—it's a good thing we have an emergency door to carry out those who were trampled trying to get out the front way.

The more feminine were coming out the snails and touching up the shiny spots. Everybody scattered in different directions till the time to leave. Then came the time to sing, but wait! Where were a few singers? When they were found, there were the excuses: I didn't know when were the excuses: I didn't know when we were going to sing. I was sitting close by and didn't hear the announcement to sing. I was by the to sing.

The rest carried on in spite of the missing. Mrs. Jacobs brought a homemade wedding cake to Philly enclosed in a steel casing to prevent anyone from making it look like something else. To you noney people, the cake was for a girl-friend of Mrs. Jacobs who is soon to be married and lives in Philly. Teacher's vivacious blonde was noticed enjoying the air, scenery, etc.

with someone else. Some of the younger set found the bus a shady spot and felt more at home.

Ruth should, as an older member, have showed our new member, Albert, around the picnic grounds and crowd. Instead she got as far as the bus' comfortable chairs and pointed out the views from the window. Ida could be found on the dance floor doing the fastest jitterbugging the town had seen, for good exercise.

Then came the dusk when all must bid farewell to the ones they leave behind until the next time they meet. One by one they fill the seats. Hey! That's my seat! Boy are these mosquitoes biting! Can I sit with you? Is everybody here? After the hustle and bustle everyone is settled. Before long there is an urge to sing and then one by one a few seats are left vacant as some join the singing. What does a sound like? Everything but singing! Oh, well, it sounded good to them. Ida, Jenny, Pete, Joseph, Stanley, teach and our Grace Moore and Lawrence Tibbet (that's as close as I could grade them in voice) all contributed to the “community sing.” The ride was nice and cool. Thanks to our driver we arrived safe and sound.

At this time I wish to express for the chorus and for myself our deepest gratitude and congratulations to our departing conductor, Charles Granofsky. We will still carry on with a new conductor and will always remember the hard work, trips and fun we had with him. It will be different without him. Someday we hope to expect him back! So here's where I end saying “Good Luck and Much Happiness to You.” I remain,

“Unknown”.

Horrors of Franco Jail Told by Span-Amer. Vet

NEW YORK CITY.—Broken in body but not in spirit, Alberto Morante Olivares, 31-year old Spanish-born American citizen who left his work in the mine fields of Pennsylvania to fight with the Loyalist Army in defense of the Spanish Republic, has returned to the United States with a harrowing tale of continued mass murder and torture in Spain today under the Franco regime. He will be operated on shortly to extract a bullet in his right hip received in January, 1939 during the retreat from the Ebro. The United American Spanish Aid Committee has sent him to a camp in the country to regain his strength before the operation. He has already been examined by Dr. Edward K. Barsky, national chairman of the committee, who was director of the American Medical Corps in Spain during the war.

Alberto spent eighteen grueling months in one of the prisons in Barcelona where 10,000 loyal supporters of the Republic were incarcerated. From the time he was picked up on the battle field by Italian and Moorish soldiers in Franco's army until his release 3 months ago he successfully hid his wound from his captors. For Franco had ordered that all wounded Loyalist soldiers were to be shot where they fell in the course of battle.

In the jail the prisoners were jammed 25 in a cell. For more than 1,000 prisoners on this floor the authorities provided only one water faucet and a single toilet. The prisoners had to wait for their turn. Two “meals” were served a day, consisting of water and flour. Deaths from starvation, disease and unattended wounds were every day occurrences.

Every morning the prisoners were taken down to the prison yard for mass praying. Those who failed to pray, or who didn't know the prayers, were taken aside and beaten by Italian and Moorish guards and priests in civilian garb. Alberto was beaten and slugged many times by guards, and by priests on several occasions. Beatings were also administered to prisoners who refused to shout “Franco! Franco! Franco!” This was a more heinous “crime” than failure to pray. For these beatings were more vicious and brutal, directed mainly at the heads and faces of objectors.

Several times Alberto was brought before the prison administrators and grilled about Republican arms caches. He refused to admit knowledge of their existence and was subjected to excruciating torture in an effort to make him talk. Matches were applied to the soles of his feet and then he was thrown back into his cell. He still has ugly scars on his feet and bruises all over his body as grim reminders of refined Fascist punishment measures.

No medical care was given to prisoners who were thus tortured. They were compelled to resort to primitive healing methods. Those who in earlier days unwittingly asked to enter a local hospital never survived the tender care of Fascist hospital attendants. Little

wonder why prisoners hid their wounds.

Daily executions were carried out by the prison authorities. It was a common thing for a Falangist guard to awaken the prisoners late at night, point out a score of them and order them removed from the jail. They never were brought back. Before they left their cells, knowing they were to be shot, the prisoners shouted “Long live the Republic!” Prisoners selected by the guards who fought against being taken out to be killed were shot down in the prison before the eyes of their comrades.

Alberto told how women of Barcelona came, to the jail every day to take away soiled clothing of the prisoners which were later returned all washed and dry. Sometimes they brought food that they could not very well spare themselves. This solidarity among the people is also reported in many other prisons throughout Spain.

Even after his release, which resulted from the intervention of the American Consul, Alberto was not free from persecution. Aboard the Spanish freighter S. S. Mar Cantabrico, which was bound for New Orleans, a Falangist officer tried several times to poison the water he drank. An American citizen returning from Spain with his wife objected to the treatment accorded Alberto and protected him from further molestation.

Penitentiary Alberto hitch-hiked from New Orleans to New York. For two nights he slept in Central Park. A policeman spoke with him and brought him to the home of a Spanish merchant where he was put up for several days and then referred to the Comité Pro Democracia, which is affiliated to the Spanish section of the United American Spanish Aid Committee.

Sat. Eve. Post Retracts

WASHINGTON.—Caught flat-footed in a serious anti-CIO slander, the Saturday Evening Post will print a correction in its weekly advertisements which appear in numerous papers throughout the country. In the Sept. 11 advertisement the magazine, building up an article by Westbrook Pegler on labor racketeers charged that Justice Dept. officials have nabbed “a CIO leader” on charges of forgery and larceny.

Pegler's article was supposed to tell all. Actually, as close scrutiny of the magazine showed, Pegler made no reference to the CIO whatsoever, though he did mention names of several AFL leaders.

Asked for an explanation, executives of the advertising firm of Batten, Barton, Durstine & Osborne—the Barton stands for Republican Rep. Bruce Barton—which handles the Satevepost account, admitted it was a serious slip of the copy-writer's pencil which escaped detection both in the ad agency and at the

No for those Who Voted Yes

OAKLAND.—An overwhelming “no” vote in November for all Congressmen who voted “yes” on conscription was adopted as an immediate job of labor at the Alameda County CIO Council meeting on Monday night, it was announced.

The council delegates approved the resolution calling for defeat at the polls of all pro-conscription Congressmen. The resolution brought in by Batista Ghego, war houseman member of the legislative committee will be among those submitted to the CIO State convention in October.

The Loudspeaker

by MIKE O'PHONE

General Joe Ginkus, Brooklyn radio announcer, is reportedly awaiting the arrival of Lithuania's ex-dictator Antanas Smetona to receive his final orders to mobilize his army to get Smetona his job back...

Veto Zabackas, who has made several speaking tours among Eastern Lith colonies in the past, will speak this Sunday at Waterbury and Oakville. He will speak in English and his subject will be “Youth and the War...”

Worcester, Mass., is also taking an active interest in what's going on in the world. On October 6 they will hear Walter Kubilius...

The eleven songs in the new “Lietuvos Dainos” book issued by the L.M.S. were acquired by the League with the cooperation of George Kazakevich and the Pirmyr Chorus...

The LDS Builders are setting a record of some sort or other. At the “Victory Party” held last Saturday in honor of the members who won the Track and Field Meet of the LDS in August, each person who attended got all the beer and sandwiches he could drink and eat for a 35c admission.

Bill Paske and Eddie Shaw, two of the most avid body-builders among Lithuanians, had their pictures published in recent issues of strength and health magazines as examples of extraordinary physical development...

A hotel advertises that it's just like home. Well, we're quite sure that one of the Brooklyn boys will never go to that one...

What has happened to that romance between Bobby Zukauskas and Emily Klimas? Bobby, incidentally, on behalf of the Gaboon Society has tendered a challenge to the Polo Club. But the White Horsemen are still recuperating from the last battle with Brooklyn insurgents...

Danny “McFadden”, the rumor goes, is not wasting his time in Elizabeth, N. J.

Newark's Larry Dobins has been to the movies lately, but from what we hear they weren't the movies of LDS sports....

The Yermals are now living in New York but we hope that it will not cut down on Tommy's sports activity in the Brooklyn LDS branch.

BROOKLYN, N. Y.—A new song book, Lietuvos Dainos, issued by the Lithuanian Art League (L.M.S.) is now being sent out to LMS choruses as a sample copy.

“Lietuvos Dainos” is a beautifully-made photo-offset collection of eleven new Lithuanian songs, rarely ever sung before in America. It is a collection that every chorus should add to its repertoire.

Copies of each book cost 40c and all choruses are asked to send in their bundle orders immediately to the L.M.S., 46 Ten Eyck St., in Brooklyn.

Consider the flea. All his children go to the dogs.

office of the magazine. Protest against the false accusation came from numerous sources. Len DeCaux, CIO publicity director, sent a letter to the officials of the publishing company which warned of possible future action if the retraction were not made.

Employment Up in Lith.

KAUNAS.—Already more than 10,000 persons have received work in the different factories of the Lithuanian Republic.

At least 26,000 workers, who were formerly unemployed are now engaged in public works, for which more than 23,000,000 lit have been allocated for 1940.

G. N. Nooze

GEAT NECK, L. I. N. Y.—As many of you may have heard by now, Pirmyr Chorus sang at Cranford a few Sunday's back. A few of us were a bit disappointed in our singing—but could it be that the men had nothing with which to loosen up their vocal cords? The next time you hear us sing will be at our concert to be held in November. I think then you'll be far more pleased with us.

Now for a bit of gossip from the side lines. Sunday found Naomi and Abbie going to Philly in a ‘29 station wagon. These girls don't seem to care what they ride in just as long as they get there and back. Zene seemed to be quite popular with the girls Sat. night. Zene, I must say you are becoming a true Cassanova. Keep it up.

It has been rumored that Rita and Fran. are stepping into the high. Last week they were escorted about the Fair by S. S. Kresge, the grandson of Kresge Co. the five and ten owner. Wooh!

Have you seen that handsome engagement ring O. B. is wearing?

Next month marks the second annual dance given by the ISLANDERS. The dance to be given is a “Ring Dance.” Something new in the way of dances. The date, October 19, 1940, Saturday. The place, Kasmocius Dance Hall, 91 Steamboat Road, G. N. The price, 40c per person. So keep this dance in mind and come down and join in the fun and laughter with the rest of us.

I guess there isn't much more to say about G. N. So until next week gathers more gossip, I resign —Just a Hick.

ATTENTION! Attention Aldo Chorus

The Brooklyn Aldo Chorus' Outing will be held this Sunday, September 29, 1940. Members meet at Laisve 9:00 A.M.

All members who are going, must give their names to either John Gibbas, Stupor Bros., or Emily Klimas by tonight (Friday, Sept. 27).

Food, drinks (soda, beer, etc.) and transportation will be furnished by the committee. (However those owning cars are requested to bring them).

Comm.

Tanks Pointed Wrong Way

NEW YORK.—At the height of the German offensive, the French army command kept huge concentrations of tanks in front of the factories, to crush any attempt at revolt by the workers.

This was the testimony offered this week by Somerset Maugham, English novelist and self-confessed propaganda agent for the British government, in an article written for the October issue of “Red Book” magazine.

“Where were tanks when they were wanted to withstand the German attack?” Maugham asked rhetorically, and he replied:

“Large numbers were kept in the vicinity of the big factories. Why? There is only one plausible answer: to crush the workers if they should attempt to revolt.”

Maugham a resident of France during the crisis and a man who, by virtue of his position, enjoyed free access to the salons of the wealthy Frenchmen, reported that the French industrialists and bankers “hardly made a secret of their conviction that if they had to choose between a victory for Germany and bolshevism, they foresaw as a result of the war, they preferred a German victory.”

Of Petain, head of the fascist Vichy regime, he said: “His inclination always have been inclined to fascism.”

Lith. Courses At Columbia

NEW YORK, N. Y.—Registration for courses in the Lithuanian language and culture will soon take place at Columbia University in N. Y.

Full information as to time, place, fees and credits can be had at Room 505, Philosophy Hall, Amsterdam Ave. and W. 116th St. of the University.

Dr. J. J. Raymond, the instructor, will meet prospective students there on September 30 between 9 in the morning and 3 in the afternoon.

Suggested ad for used car dealer: “Our cars go as fast as the installments fall due.”

Hush money often makes a big noise.

Suggested ad for any European army: “Join the Army and See the Next World.”

Scientist declares that insomnia may be gotten from a dog. We get ours from the dog next door.

Britain Takes Shelter to Avoid the Air Raids

LONDON.—It is well known that before the war there were 45,000 empty flats and houses in the area of the London County Council, while in the entire London area there were over twice that number unoccupied. The statement submitted to the Prime Minister adds, “We propose that all local authorities be immediately instructed to requisition all empty flats, houses, mansions, palaces, and luxury hotels, placing in them essential articles of furniture and bedding for the reception of the homeless. We demand justice, not charity.”

This step is already being taken in some London districts. Indication of the strength of feeling in East London behind the demand for better shelters and improved accommodation for airraid victims is the visit of East Enders to the world-famous Savoy Hotel, shortly after an air raid warning sounded. Forty working men and women marched into the hotel and occupied the luxury air-raid shelter, despite the efforts of the management to keep out and away from the guests sitting drinking in the specially fitted air raid lounge. The police attempted to evict them but they refused to leave while the raid continued. The Savoy shelter is in striking contrast to the public shelters and railway arches used by laborers. It had lights, music, comfortable cubicles, piles of warm blankets, thermos flasks ready-filled with hot drinks and nurses.

The Government months ago took

powers of control over “anybody and everything.” It lost no time in conscripting labor, but to this day it has been careful not to conscript wealth. Will it now use its powers to compel the opening of private shelters and unoccupied houses to safeguard and accommodate those who have no shelters or have been made homeless? Not unless pressure from the working class is continued.

The Government's main reason for not building deep shelters has been admitted frankly by the Home Office Chief Technical Adviser, Sir Alexander Rouse, who said, “If we provide deep bomb-proof shelters for the whole nation, so that people can have complete protection, they will go underground.”

Nothing could be less true. If that is the Government policy it shows a shameful lack of confidence in the British people and a remarkable contrast with the daily official statements saying the people everywhere are showing extreme heroism in the face of terrible raids. The Government's real concern is that full protection would cause the people to take shelter more frequently, holding up production in the factories and offices. The truth is that the obvious result of the provision of deep shelters would be to help retain indefinitely the already high morale of the civilian population. The wage-earners would continue production, knowing their families were safe and that they themselves had sufficient shelter at hand.

Montello's Picnic

MONTELO, Mass.—One of the season's largest picnics was held here in the National Park by the various Lithuanian clubs of the state. Over a thousand workers, business men and professionals attended this picnic as well as about five hundred young men and women who enjoyed the music and melody that drew them out to dance.

The Norwood Men's Group sang a number of fine songs. The first was “When We Have Mr. Smetona,” the second “Kazas of Vilna” and a few others. The editor of the Tiesa, V. Gasunas, was introduced and he gave a talk about the Association of Lithuanian Workers—LDS. He gave some good advice and urged every young man and woman, every boy and girl, to belong to the organization for the insurance, sports and socials that it offers to everyone. It's the fastest growing Lithuanian benefit society and pays every dollar of its benefits and insurance.

Another speaker was D. M. Somlonskas, one of the editors of the Daily “Laisve.” He gave an interesting talk about the new government in Lithuania. Another speaker was Mr. Wood, a candidate for

Laziest Bird In the World

SILVER LAKE, N. Y.—Members of the Audubon Club here believe they have discovered, but not yet classified, the world's laziest bird.

The bird appears over the lake about 5 o'clock in the afternoon, ten feet above the water, selects a spot in the bug line, and parks. It has a large mouth similar to a pelican's and a comparatively small wing spread, but observers report it can remain immobile in the air apparently as long as desired.

Once comfortably parked, the bird opens its mouth and waits patiently for bugs to fly in.

A correspondent asks, “Does a woman prefer a husband who gives in to her, or the other sort?..... What other sort?”

governor of the state, who urged everyone present to vote for a working people's party in the coming election.

In this town many of the young men and women are able to sing exceedingly well, but there is no chorus here. Why not? It would be a good idea to form one.

—Jauna Mergaitė.

Two Ways to Look At It Ah, Romeo! Fair Juliet!

“All youse guys, take heed, “Here's qualities youse need”

My idea of a perfect species of the so-called stronger sex is quite a walking paradox.

He need not be tall in stature, nor built like Tarzan, but should be broadminded and strong enough to take things on the chin and get up everytime he's knocked down.

He must either be a professional man or one working up to a definite career, not a money-mad wage earner. Yet he must find time for sports (ball games, swimming, tennis). He must love good music.

My paradox must be a good conversationalist, and an excellent listener. Must be able to “take” a joke as well as play a good one. Of course, he always thinks of others before himself.

Another quality I demand is that the perfect male should be a master over the fairer sex, yet he must never become an over-conscious, conceited dictator!

The life of the party never cares for shady times, neither does a true gentleman.

My true ideal loves to rekindle fond memories. Anyone who enjoys a quiet evening at home once in a while certainly rates high with me. Maybe this seems as if my “ideal” is too, too perfect, but that's the way I like him. Although it sounds as if he might be a stuff shirt, he really isn't.

He likes lolling in sport clothes, yet knows how to wear dress clothes when the occasion arises.

Some of the qualifications are very stiff. I realize that, but put them all together, they spell “My Dream Man.” A phrase that means a lot to me.

Mary (Q. T.) I. H.

“What is love? A thing that seems, “A mirage that falsely gleams.”

I don't want a girl to marry me in order to reform me, and I don't want to marry a girl in order to educate her. That's requirement number one. She must be intelligent. Not brainy in the sense that she can do quadratic equations, but that she knows the difference between what our home will be and what a Hollywood pent-house is.

Character? Yes. The ability to sympathize, understand and appreciate must be there. Her heart must be big, and what's more—faithful. I will marry because I want a home, but if she marries because she wants a pay-check and is afraid to become old maid—X?!?KS!!

Charm, personality, vivacity, a measure of beauty and originality must be there. But it all must be genuine and not an imitation of the current poop or a reflection of what the boy friends usually like. Darn the girl who puts on a mask to suit each occasion. I suppose the mask is necessary when there is really nothing underneath. The exotic and sophisticated is nice to look at but quite boring to know.

And, lastly, she must be a home girl who will help me and encourage me in what I do and strive for. But her spurs must never dig into my back until they reach my heart; her encouragement must be gentle and subtle. And I want her to see to it that I spend a few quiet evenings at home, that I get enough sleep, enough rest and enough love when I want it.

That is what I want my future wife to be like—but if I fall in love with a girl who has few or none of these qualities, well, that's a different story.

—Clement.

IT'S TRUE! By Wiley Padan

LEW AYRES SEEMS MIGHTY PUZZLED OVER A NEW MYSTERY FEVER IN MGM'S “DR. HEDDAR GOES HOME!” IN REAL LIFE AYRES IS A TALENTED MUSICIAN.

LIONEL BARRYMORE (OR GILLESPIE IN THE DR. KILDARE PICTURES) MODELS CLAY STATUETTES. HE ALSO IS WELL-KNOWN IN ART CIRCLES FOR HIS ETCHINGS.

LARINE DAY WAS AN HONOR STUDENT IN SALT LAKE CITY. BUT IT TOOK SEVEN YEARS OF HARD WORK TO CLIMB TO SCREEN FAME!

Miss Day directs LITTLE THEATRE PERFORMANCES and WRITES POETRY.

SAMUEL S. HINDS (KILDARE'S FATHER) WAS BORN IN BROOKLYN NY ON APRIL 4th.

NEW YORK, N. Y.—IT'S TRUE! That because it is difficult for an actor to rattle off scientific or technical language without knowing the exact meaning of what he is saying, Lionel Barrymore has read medicine so extensively that he is a veritable lexicon on the subject,” says Wiley Padan. “Another interesting fact about the cast of M-G-M's ‘Dr. Kildare Goes Home’ is that Gene Lockhart, who plays the mystery patient in the film, has turned over all royalties from his famous song ‘The World Is Waiting For the Sunrise’ to the French War Relief.”

Atsisveikinkite su Lietuviškais Dvarais ir Vargšų Neprieteliais--Buvusiais Ponais

(Tęsa)

—Ir kiek jie mums dėkingumo pajus, tie ponai dvarininkai, už jų dvarų išdaikinimą. Laukai ir laukai per kelis km nuo dvaro. Juk mes išvaduosime juos iš baimės išeiti į savo tuščius laukus, kur juk gali pasitaikyti koks piktas šuo ar netyčia užklydęs plėšikas...

Soferio pastaba visai teisinga. Laukai nuo dvarų tęsiasi net kelis km. ir yra tarytum negyvi. Tik vasarojus gelsta tai viename, tai antrame lope plačioje dvaro lygumoje, vienur kitur gubose juosta lyjami rugiai. Laukai pribarstyti medžių ir dažnai suspindi nedideliais ežeriukais. Gamta čia nuostabiai puiki, tačiau užtenka tik pažvelgti į valstiečių sodybas, kad būtų lengva suprasti, kad niekas čia nesupranta ir neįvertina gamtos grožio. Valstiečių vargas šiose skurdžiose sodybose tokis didelis, kad jie neturi kada net pasidžiaugti puikia plačiųjų apylinkių gamta, o ponai dvarininkai tik retkarčiais atvyksta pasižiūrėti į savo dvarus, puotauja čia per dienas ir naktis, kol girti išvažiuoja vėl į Vilnių ar kt. miestus, nespėję pastebėti, ar jų dvarai rudeniškai, o gal pavasariškai nusiteikę.

Diedukas niekad nevažinėdavo šitais vieškeliais, jam visiškai pakako plento iš Vilniaus į Paberžę, prie kurio medžių gojuose slepiasi Pikeliskės. Gal tai ir pati svarbiausioji priežastis, kad čia keliai net labiau apieisti, negu kitose Maišiogalos ir Paberžės valsčių vietose. Tik kelių tilteliai čia visiškai geri. Tatoi taip krinta į akis, kad net kolega vilnietis žurnalistas neiškętęs pradeda spėlioti, ar tik prieš Vokiečių-Lenkų karą šito valsčiaus viršaičio brolis nėra buvęs tiltų statytojas...

Iš plento į Pikeliskių dvarą yra trumpos kelias, apsodintas medžiais ir prie pat dvaro paskendęs žilvičių krūmuose. Kolega stebisi gerai sutvarkytu keliu ir prisimena Pilsudskio laidotuvių nuotakas, kurias esą vis tik pilsudskininkai mokėjo suelti: gedulingas varpų gaudesys, gedulo raiščiais perrištos vėliavos, prigesintos šviesos prieš norą kažin kaip liūdnei nuteikdavo. Pilsudskininkai per visus laikraščius šaukė, jog mirė žmogus, kurį tik vieną matė Lenkijos istorija, kad kiekvienas leikas turi eiti į kelius ir bučiuoti žemę, kur prisilietė Pilsudskio koja...

—Tik neseniai pasibaigė tie didybės laikai,—sako jis.—Jau laikraščiuose buvo plačiai nuskambėję abejose brošiūrose prieš Pilsudskį ir ozonistus iškeltos ir išryškintos buvusių lenkų valdovų klaidos, o Pikeliskių dvaras buvo dar vis apsuptytas kažin kokių mistiškumų. To didžiojo lietuvių tautos priešo įpėdiniai naudojami Zosių ir Jadzių malonėmis ir net drįso vėliniop išvyti į dvarą atvykusį matininką...

—Vis tik mūsų, tur būt, niekas nevys iš dvaro.

Ties vartais mus sutiko dvaro komiteto pirmininkas ir komisaras drg. Gaidamaitis, dar jaunas valstietis, apie 3 metus dirbęs šitame dvare, kuris mus smulkiai supažindino su dvaru, jo tvarkymu ir kumečių gyvenimu.

Dvaras nedidelis, teturi tiksliai apie 120 ha, kiek apleistas, tačiau dar žymiai geriau išsilaikęs, negu visa eilė kitų parkelių matytų dvarų. Didžiulis ir gražus parkas ant pačio ežero kranto jau seniai betvarkytas ir tiek priaugęs žolių ir piktžolių, kad net takelių nematyti. Aikštelė prieš dvaro rūmus, kur retkarčiais kelias savaites pagyvendavo Pilsudskis, kažkada buvo gražus gėlių klombas, tačiau dabar tik buvusio klombo vieta tematyti. Pats rūmas nėra didelis, jis labai panašus į kitų dvarų rūmus, kiek apleistas ir reikalingas didesnio remonto, tačiau vis tik gerai išsilaikęs. Gražios verandos yra parko ir ežero pusėn. Mes buvome užėję rūmų vidun pasižiūrėti, kaip gyvena Pilsudskis, tačiau čia tai jau tikrai nebuvo likę nei kvapo buvusios "didybės". Geresnieji daiktai jau seniai išgabenti ir išsilepti, telikę tik niekam nereikalingo šlamšto krūvos. Viename kampe medžio drožinys—maršalas kažko nerami žvalgosi pamiškėje, ant stalo suver-

sti paveikslai: Pilsudskio portretas, Kosako "Pilsudskis veda legijonus į mūšį", viena kita Pilsudskio fotografija ir d. kt. Visi šitie paveikslai ant stalo suversti tokia tvarka, jog atrodo, kad jie tuojau pat bus išmesti. Mažas kumečių berniukas sukinėjasi dvaro rūmuose, nuolat kaisiodamas nosį tai į paveikslus, tai į kitas vakar dienos "senienas", tarytum jis būtų čia kasdieninis svečias.

—Dažnai vasarą atvykdavo į dvarą Pilsudskis čia praleisti kelias savaites, pasakojo draugas komisaras.—Jau savaitę prieš maršalo atvykimą atsiradavo apylinkėse daugybė šnipų ir viešosios policijos valdininkų. Tada niekas nedrįsdavo prisitarti prie dvaro. Kiekvienai namai būdavo iškratomi ir išžiūrimi, kad tik neliktų juose kas nors, kas būtų įtariamas ir neturįs pasitikėjimo. Pilsudskio dvaro kaimynystė valstiečiams nebuvo jokia malonė. Valstietis, norėdamas išeiti dirbti į laukus, turėdavęs užsiregistruoti, pasakydamas savo vardą, pavardę, gimimo datą, nurodydamas priežastį, ko jis eina į laukus ir valandą, kada jis išeis ir kada grįš...

Atrodė, kad net kiškiukas nedrįstų pasirodyti laukuose ties Pikeliskėmis, kada čia vieši maršalas. Vis tik vienas pensininkas seržantas kažkokiu būdu slaptait perėjo per visas sargybos užtvartas ir pakliuvo dvaro parkan. Dvi savaites seržantas laukė krūmuose progos kreiptis į Pilsudskį, o paskui dar savaitę slapstėsi apylinkėse, kol pagaliau išspruko iš "užburto rato".

9 ordinarininkų šeimos gyvena Pikeliskių dvare. Ordinarininkai apgyvendinti name netoli rūmų lūšnoje, greičiau panaši į lauką, negu į gyvenamą namą. Kumetyno stogas kiauras ir per lubas lyjant varva vanduo. Langai nesandarūs, stiklai neapkituoti, sienos sutrūkinėjusios ir vėjo perpučiamos. Kiekviena šeima turi po mažutį kambariuką, kuriame gali išsistoti tikai pora lovų ir stalas. Tokiose patalpose gyvena 5-8 žmonių šeimos. Viena moteriškė, kurią radome besupančią kūdikį, su ašaromis pasakojo:

—Geras buvo maršalas... Sakė, kad jis net musė negalėdavęs užmušti. Bet, žiūrėkite, kaip tas gerasis maršalas žudė mūsų vaikus. Čia niekas nepasikeitė, čia ir pirma taip pat nebuvo galima gyventi, kaip ir dabar. O juk kumetynas prie pat dvaro rūmų, kuriuose gyvena diedukas ir girtaudavo jo svečiai...

Dvaro klojimas nebologas, o tvartai, kuriuose laikomi arkliai, puikūs. "Didžiojo" maršalo arklidė yra gražesnė, erdvesnė ir higieniškesnė, negu jo kumetynai, nors arklidėje visada būdavo žymiai mažiau arklių, negu kumetyne žmonių.

Kumečių atlyginimas už darbą toks menkas, kad tik, nuo bado ginsai gausios kumečių šeimos. Už darbą dvare kumečiai gauna kas mėnuo po 6 pūdus (du centnerius) rugių ir 7.5 Lt. Kiekviena šeima turi kąsnelį dvaro žemės bulvėms ir daržovėms pasisodinti, tačiau tasai kąsnelis tokis mažutis, kad jame neužauga tiek bulvių, kiek šeimai reikia. Taip pat čia ordinarininkai dar gali laikyti karvę, kurią gano dvaro laukuose ir kuriai gauna per savaitę 20 kg. šieno ir 50 kg. šiaudų.

Ne visada net atlyginimą kumečiams išmokėdavo laiku. Atsitikdavo, kad Pilsudskiai per savaitę pragerdavo ir praludavo su svečiais visa tai, ką žmonės čia uždirbdavo per ištisus metus ir ūkvedis tada vilkindavo išmokėjimus, teisdamasis neturįs pinigų ir ordinarininkam grąšindamas, jei jie neparodys reikalingo kantrumo.

Ir laukdavo ordinarininkai. Kada būdavo didesnė darbymetė, primedavo šeimos nariui zlotą arba pusantro (dabar šeimos nariui už darbo dieną jau duoda 1,3 Lt., o pasidieniams darbininkams — 2 Lt.), ir ordinarininkai turėjo nemurmėti, nes juk turi žinoti, kas yra Pilsudskis. Tačiau dabar tie laikai jau pasikeitė, jie seniai jau užmirštyje, nors dar tik prieš porą savaitių čia drąsus buvo ūkvedis ir nors dar ligi šiol gyvena tose pačiose sąlygose. Tik dabar jau pa-

tys darbininkai čia šeiminkai, jie tvarko dvarą, ūkininkauja ir rūpinasi jau ne darbo sąlygų sutvarkymu, o būsimųjų žemės pertvarkymu, nes kiekvienas iš kumečių tikisi gausių dvarų sklypelių žemės, kurį galės pats dirbti ir pats jaustis šeiminku.

Nuostabu, šitame dvare dirba ir gyvena susipratę ordinarininkai, kurie nesiduoda išprovokuojami ir kuriems nesvetimi ne tik dvaro, bet ir valstiečių reikalai. Komitetan įeina: Gaidamavičius, Pilsinskas, Isočikas.
(Bus daugiau)

Jungt. Valstijų kariuomenės kadetai studijuoja orlaivio griaučius, Randolph Field, Texas.

Pittsburgh, Pa.

Ivairios Žinios

Pittsburgho teisme prasidėjo teismas prieš Komunistų Partijos 43 žmones, kurie pasirašė ant peticijų dėl uždėjimo partijos kandidatų ant baloto ir tų, kurie tuos parašus rinko.

Rugsėjo 22 dieną įvyko paradas McKees Rocks, Pa., atidarymui ir padėjimui kampiono akmens valdžios užbaigtų namų dėl 280 šeimynų. Namai gražioje vietoje, ant kalno, vadinamo West Park. Parade dalyvavo daug žmonių, daug benų. Kalbėjo teisėjas Musmano, pavieto komisierieriai, konsilmanai, majorai ir namų administratorius.

Tai bus gražūs namai dėl mažai uždirbančių žmonių. Kiti du projektai bus pradėti statyti netrukus South Sideje ir North Sideje.

Soho dalyje daugelį lietuvių šeimynų padarė iškados didelis lietuvių rugsėjo 8 dieną. Nuo naujai supiltų žemių prie valdžios namų užsikimšo surpaipės. Prie Mokslo Draugystės namo fronto priėmė kelias pėdas purvo. Nukentėjo mūsų draugai Mikešai, Bugailiškis ir daug kitų. Jų sklepus ir gatves priėmė vanduo visokių šiukšlių.

Pasimirė North Sidės senos moteriškės P. Ziokienė ir O. Janušienė. Laidotuvis įvyko lietuvių bažnyčioje North Sideje. Viena buvo palaidota pirmadienį, o antra antradienį šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Pittsburgho Atletų Asociacija, kur daug dirba lietuvių, dabar mokytojų direktoriumi jaunas lietuvis Petras Bernotas iš Bridgeville, Pa. Tai atsižymėjęs visur sporte, buvęs Lietuvoje ir kitose žemėse ir yra apdovanotas už gabumus.

Bučerio Dargio sūnus užbaigė Pittsburgho universiteto orlaivystės inžinieriaus mokslą. Išvažiavo į Baltimore dirbti prie orlaivių.

Parvažiavo apsilankyti į Pittsburghą iš CCC kempės Jonas Armalis, LDS 160 kuopos narys. Aplanke šeimyną išvyko atgal.

Gautas laiškas nuo F. Abeiko. Jis žada pribūti į Pittsburghą spalio 3 dieną su prakalbomis keletui dienų. Draugai rengia jam prakalbą.

Taipgi Lietuvių Literatūros Draugijos apskritys rengia prakalbų maršrutą D. Solomskui.

Lapkričio 10 dieną Lietuvos

Hartford, Conn.

Dapildymas Surašo Aukojusių Spaudos Pliknikui ir Pataisymas Pavardžių

Šios draugės aukojų šeiminkinių stalui, bet jų pavardės nebuvo paskelbtos: A. Shopienė iš New Britain, Conn. — 1 dol., ir Mrs. Helen Akscin, iš E. Hartford, Conn., 3 dol.

Šių Bridgeporto draugų pavardės buvo negerai parašytos: vudoj A. Pudienė, turi būti A. Pudimienė ir vietoj A. Valinchienė, turi būti A. Valinčinienė.

Nuoširdžiai prašau drauges atleisti už įvykusias klaidas ir neteisingai parašytas pavardes. Jei pastebėtumėte daugiau klaidų, prašau pranešti, pataisyti.

V. Taraškienė.
31 Bond St.,
Hartford, Conn.

"LAISVĖS" VAJUS GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Visų dienraščio "Laisvės" patriotų prašome tuojaus stoti į vajų gavimui naujų skaitytojų.

Vajus Prasideda 1 d. Spalių Baigsis su 15 d. Lapkričio

Prašome visų "Laisvės" skaitytojų gauti savo dienraščiu nors po vieną naują skaitytoją.

PINIGINĖS DOVANOS KONTESTANTAM

1—\$50; 2—\$35; 3—\$25; 4—\$20; 5—\$18; 6—\$15; 7—\$12; 8—\$10; 9—\$7; 10—\$5.

Stokite į vajų tuojaus, gaukite savo dienraščiu naujų skaitytojų ir gaukite sau vieną iš aukščiau nurodytų dovanų.

"Laisvės" kaina metams \$5.50 ir pusei metų \$3.00. Brooklynė metams \$6.00, pusei metų \$3.25.

Naujiems skaitytojams kainoje nuolaidos nėra. Nes viskam brangstant prisieis pakelti ir "Laisvės" kainą. Kurie užsisakys naujai ar atsinaujins ją laike vaju, tiems per visus metus nebus pakelta prenumerata.

Prenumeratas ir mokestį siųskite šiuomi antrašu:

"LAISVĖ",

427 Lorimer St.,

Brooklyn, N. Y.

Elizabeth, N. J.

Iš Bangos Choro Veikimo Rugsėjo 20 d. laikė susirinkimą. Buvo gerų raportų išduota. Vienas iš Meno Sąjungos suvažiavimo; išdavė delegatę Makutėnienę ir L. Serevienę. Iš raportų pasirodė, kad menas gerai progresuoja.

Kitas raportas buvo iš LDS ir LMS Apskričių pikniko, kuris įvyko rugsėjo 15, Meadow Grove, Cranford, N. J. Piknikas buvo pasekmingas visais atžvilgiais. Rengėjams liks gražaus peldo.

Choras nutarė skelbti trijų mėnesių vajų — spalio, lapkričio ir gruodžio mėn. Vajininkams skiriamos dovanos, katrie gaus daugiau narių į Bangos Chora. Galintieji dainuoti esate prašomi stoti į Bangos Chora — kaip suaugę, taip ir jaunimas. Visiems yra vieta Bangos Chore.

Operetė "Kuprotas Oželis" bus Elizabeth 6 d. spalio. Vėliau sulauks Sietyno Choras iš Newarko. Tai bus viena iš puikiausių operetė, kokios Elizabeth nėra buvę. Operetė vadovauja Jonas Valentis. Muzikai vadovauja kompozitorė Bronė Šalinaitė. Taipgi dainuos ir Bangos Choras, vadovaujamas Aldonos Klimaitės. Tai bus idomus vakaras. Nepraileiskite šios progos nei vienas, dalyvaukite visi.

Tas viskas įvyks Liberty Hall. Tai bus Bangos Choro metinė iškilmė.

Laiškai iš Lietuvos Teko matyti kelis laiškus iš laisvos Lietuvos. Vienas laiškas iš Žemaitijos. Laiško autorius rašo: "Kruvinasis Smetona pabėgo, mūsų kraujo daugiau nebelaka. Turime liaudies valdžią, gyvenimas gerėja." Tokių laišku ir daugiau ateina iš Lietuvos.

Ukrainas.

London. — Anglai sako, kad francūzų orlaiviai sukėlė tik kelis nedidelius gaisrus Gibraltare, užmušę keturis anglus ir sužeidę dvyliką.

Kaip Jie Mokina Savo Prasčiokus

Vadai, vadės, autoritetai, autoritetės dabar labiau suksato mokinti savo prasčiokus, kuriuos, girdi, reikia visados vesti, lyg už rankos nusitvėrus. Jų laikraščiai, tai vienatinė mokykla—ir pradinė, ir vidutinė, ir aukštesnioji. Nekreipiu atydos į redaktorių straipsnius (nes aš pats ne redaktorius). Tuos skaito tik patys vadai, autoritetai. Peržiūrus tik tuos puslapius, kur vadai ir vadukai nori, kad jų išsireikškimus, mandrus ir juokingus nurodymus išmokytų jų minia, ta „di-džioji“ skaitytojų minia, kuri turi kasdien susitikti su susipratusiais darbininkais (tais komunistais) ir visada turi mokėti juos suginčyti taip, kaip tikrai reikia tautos vadams, vadėms.

Štai ta mokykla tik iš vieno „Vienybės“ numerio, rugpjūčio 21 d., 1940. Kad Lietuvos žmonės po Smetonos valdžia sakdavog, jog prie caro buvo geriau, negu prie tautininkų valdžios, tai Pr. Lapienė daro dabar šitokią išvadą iš to posakio:

„Čarą mylėjo, o jam tarnauti nenorėjo“. Girdi, bėgdavo į Ameriką nuo caro kariuomenės tarnystės, o nuo Smetonos nebėgo. (Nebėgo, kad nebuvo kur bėgti).

Ji suginčijo savo kaiminą. Koks lengvas suginčijimas...

Zodis „buvo geriau“ juk nereikia „buvo gerai“. Taip pat nereikia „myle-jau“. Pr. Lapienė (tariant, visiems autoritetams, savo prasčiokų vadams mokytojams) tie žodžiai tą pačią idėją reiškia.

Sale to yra „Tarka“—jau tikra gudrumo mokykla! Jurgis Durnelis, esą, sveikina Dr. A. K. Rutkauską, kurs parašė, kad lietuvių tauta, su Sovietais, yra gyva ir sveika.

Kitados „Tarkoje“ pasitaikydavo gero jūmoro. O dabar to visai nėra. Matyt, vadai, netekę vadovaujamo kūno „kamieno“ Lietuvoje, pralaidokauja ir visą savo smagumą taip, kad nė juoktis negali. Tas neva juokdarys nori žinoti, kur daktaras Rutkauskas ėjo mokslus. Ten, esą, tikty mokyti Durneliukams. Ar čia yra juoko? Dr. Rutkauskas jau šešeri metai atgal pasa-

kė Clevelande, besitveriant „bendram frontui“, kad reiskia dabar pradėti Lietuvai tartis su Sovietų Sąjunga, kol da yra laiko, kol ne pervėlu, tai, esą galima būtų išsiderėti geresnę autonomiją. Jis nestatė klausimo, ar Lietuvai geriau būtų dėti redaktorių straipsnius, ar prie Vokietijos. Jis skaitė natūrališku dalyku Lietuvai glautis prie tos socialistinės šalies, kuri netik naikina tautų, jų kalbų, jų kultūrų, bet dar visokiais būdais palaiko, duoda visas galimybes laisvai gyventi ir augti. Tada niekas (nė socialistai, nė komunistai) nieko nepasakė daktarui—nė prieš, nė už. (Tik Gri-gaitis vieną akį truputį sumazino.) Kodėl dabar daktaras peršamas Jurgiams Durneliams?

Dr. Graičiūnas taip pat nori išjuokti, bet nevyksta. Sako: dr. Graičiūnas džiaugiasi, kad Lietuvoj „ponų“ jau nėra, bet „neįjunta, kad tavorščiai plėšia Lietuvą medžiaginiais ir moraliniais“. Ar tai čia tarkavimas? Nė šypsos, nė rimtumo niekas čia nerai. Gal būtų buvę jūmoro, jei būtų parašę: „plėšia plėšikus“. Tai būtų lyg taip, kaip K. Marksas pasakė: „eksprijacijai“— kapitalizmo panaikinimas. Mat, dvarponiai, kapitalistai visokiais būdais daugybę žmonių išvarė iš jų nuosavybių (eksprijacijai), ir patys tuos turtus pasigrobė. Tas pats daroma ir dabar. Dideli turčiai mažesniuosis apilėšia. Taip milijonieriai darosi bilionieriais, o mažturčiai darosi biednesniais. To nėra tik Rusijoje, o dabar nebus jau nė Lietuvoj. Tas labai liūdina tautininkams, socialistams ir klerikalams. Jie nori tat išjuokti, bet jų piktos lūpos nesišiepia į juokingumą!

Ponelis Stepas tarkuoja „tariamą“ vidaus reikalų ministerį Gedvilą už pasakymą, kad „Lietuvos gyvenimo pulsas pradeda plakti naująja gyvybe ir audringa sriove bėga kraujagyslėmis.“

Vienybė prieš tai kerta: „Tūkstančius lietuvių vargonais gabena Rusijon, o kai kuriems iš kraujagyslių išleidžiama kraujas. Lietuvą, mat, valdo „augštesnė kultūra“.

Jau jie patys yra paskelbę, kad lietuvių visai nevažė į Rusiją, tik „leido bėgti“ į Lietuvą, jei norėjo, bet kai Lietuva prisidėjo prie Sovietų, tai dabar girdi, „nėra kur bėgti.“ Taip paskelbė, vėl sapalioja, kad gabeno Rusijon... vagonais!

Sakoma, mintys greitesnės už įvykius, už faktus. Bet Bukšnaičio „Tarkoje“ fašisto Stepo mintys baisiai vėlinasi; jas įvykiai pralenkia.

Lygybę Lietuvoje pajaukia šiaip: „visi iš vieno bliūdo barščius sriubia, visi lygų darbą dirba.“ Ar čia juokas? Mes visi, Lietuvos kaimuose gyvendami, iš vieno bliūdo sėmėm barščius ir sėbėm ir niekad niekas iš to nesijuokė. Ot, būtų buvę juokas, kad koks Bukšnaičiukas (ar Durneliukas) būtų dideliu šaukštu pasisėmęs barščių ir įsipykęs į riestutą taurutę, paskui iš jos semtų tuo pačiu šaukštu ir sėbtų.

Visiems paprastas dalykas niekam nėra juokingas. Socializmas Sovietų Sąjungoj jau paprastas dalykas. Jis gražus, ne juokingas. Daugelis Lietuvos žmonių lankėsi ir matė ir ki-tiems papasakojo. Del to lietuvių ir nubalsavo tokią matpat tvarką įsivesti ir Lietuvoje. Nieko navatno, nieko baisaus nėra. Bet socialkler-tautininkams tai natvaina ir baisu. Nori juoktis. Ir užkliūva už „nagaikos“. Ta būsianti tiems nenaudėliams, kurie nenorės tų „malonių“ (iš vieno bliūdo sėbtų ir t. t.)

Nagaika simbolizuodavo carų valdžią. Lietuvos klerikalų - tautininkų valdžią simbolizavo „šompolai“, nagaikos niekas ten nemindavo. Tai iš kur tie Grandstrytiniai tautiečiai iškasė dingusių carų dingusią nagaiką? Baisiai atgaleiviskos mintys tų juokdaryų.

Užbaigoje Stepas išleidžia į svetą didžiausią savo juoką—štai kaip: „Stalinui prarijus Pabaltijo valstybes, jo pilvas taip baisiai išsipūtė, kad neužilgo sprogs. Tada ir vėl šviesioji saulutė mūsų Lietuvos padangėje spindės.“

Šitą juoką perskaitęs, kitas brolis fašistas tik nuiliūs; sakys: Dieve mano fašizmo! Kodėl tas brolis Stepas taip idealizuoja Staliną? Neva peikia, bet sako, kad tik iš jo vidurių šviesioji saulutė Lietuvai spindės!

Išrodo, lyg religiškas biznes. Panašiai visos religijos

prasiidėjo. Iš pradžios nieko nebuvo; dievas tunojės (ar snaudęs) pats savyje. Pagalios pasakės: gana; sutverkime pasaulį. Taigi sprogo viduriai ir dievas pats iš savęs išėjo. Saulė šviesioji tada buvo dievo veidas, o visatos mėlynė, aptaškyta žvaigždėmis—tai dievo kūnas su ploščium...

Mes komunistai nemanom, kad Stalinas yra kaip dievas. Jis žmogus, kaip ir kiti. Tik gerai atlieka savo uždavinį: išlaiko socializmą, kur visi žmonės gali laimingai gyventi. Ir fašistai gali būt žmonėmis, pametę fašizmą.

Zodžiai „sprogs“, „spindės“, tai ne juokdario, bet kokio teroristo pranašo. Teroristai nepranašai jau ne sykį skelbė kaip reikia persekioti komunistus: nepirkt nuo jų, neparduot jiems, nesnekėt su jais, išmest juos iš unių, iš draugijų—tiesiog jiems badą padaryti šioj laisvoje ir turtingoje šalyje!

Tai toks lietuviškų fašistų linksmumas ir juokas; sprogimas!

Bet kokį didelį tautos darbą jie dirba? Ve, Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje šmet, matyt, bus visai nusišvykštus. Tat matyt iš to paties Vienybės numerio. Šv. Jurgio parapijos Choras „programą atliks“; Lyraičių šokėjų grupė „atliks tautinius šokus“; „tarp“ solistų bus Vasilaiuskas ir smuikininkas Brūnis. Kun. K. Žvirblis „pasakys trumpą kalbą apie Amerikos lietuvių.“

Tai ir viskas. Pernai beveik iš visų Amerikos lietuvių kolonijų suvažiavo chorai, draugijos, parapijos... Tai buvo tautiška dirva ariama didele žagre—kunigu ir tautininkų. Šmet šitie dveji artojai turi ir trečius: socialistus, kaip Stilsoną, Michelsoną, Grigaitį. Na, ir iš žagrės daro tik virbalą.

Pačiam Brooklyne yra tiek didvyrių: Vincas F. Jankauskas, kurs jau ir „Keleivyje“ pasiskelbė su savo teroristų mokykla; Klinga, Širvydas, — įkaitę tautišku, kaip raudona geležis; dviejų kumščių revoliucionierius kunigas Bal-kūnas... Pijus Bukšnaitis šitą „chorą“ galėtų vesti, jeigu jau daugiau chorų ten nėra. Bet vietoje to, tik „trumpą“ prakalbą pasakys Žvirblis—ne apie Lietuvą, o tik apie Amerikos lietuvius. Tai tik klubo politika...

Jų moralas toks: „Jeigu aš neturiu teisės būti lietuvių tautos siurbėle, tai teprasmenga lietuvių tautai!“ Tai tokia jų mokykla.

J. B.

Waterbury, Conn.

Išgirsite apie tai, apie ką visos svietas susirūpinęs

Ši sekmadienį, rugsėjo 29 dieną, vakare, įvyks labai svarbus visų Waterburio lietuvių masinis susirinkimas ir prakalbos. Kalbėtojai bus net du: A. Bimba ir Vytautas Zablackas iš Brooklyno. Bimba plačiai aiškins visą padėtį Lietuvoje, o Zablackas kalbės apie šio karo eigą ir kaip mūsų jaunimas turi atsinešti. Tai be galo svarbios temos.

Susirinkimas įvyks lietuvių svetainėje „Venta“, 103 Green St. Visus ir visas kviečiame dalyvauti. Nepamirškite savo jaunimą pakviesti į šias prakalbas. Juk jam labai svarbu susipažinti su visų minėtais klausimais.

Rengėjai.

Thomas Bradon ir Cecilija Andrews pikietuoja vedybų laisnių ofisą Los Angeles mieste, protestuodami prieš verstino kariuomenės ėmimo įstatymą. Deja, niekas kol kas negelbėjo: įstatymas praėjo ir jis prezidento pasirašytas.

Amerikos Lietuvių Kongreso New Jersey Apskričio Šaukiamo Nepaprasta Konf.

Draugės ir draugai!

Mūsų apskričio nepaprasta konferencija bus nedėdienį, spalio-Oct. 20 dieną, 2 valandą po pietų, Lietuvių Salėj, 180 New York Ave., Newark, N. J.

Visoms draugijoms, priklausantioms prie Kongreso, N. J. apskričio išsiuntinėta laiš-kai-pranešimai reikale šios konferencijos. Taip jau lais-kuose instrukcijos draugijoms, kad pareikštų savo susirinki-muose, ką draugijos mano, ant toliau palaikyt N. J. val-stijos Kongreso skyrių, ar lik-viduoti.

Mes, kaip skyriaus veikian-tis komitetas neturim teisės

nei galios pasiegti su šia or-ganizacija pagal savo nuožiū-ra. Jūs ją suorganizavot, ir jūs turit teisę likviduoti, ar pa-da po pietų, Lietuvių Salėj, 180 New York Ave., Newark, N. J.

G. A. Jamison, ALK N. J. Apskr. Sekr.

Oakville, Conn.

Visuotinas lietuvių susirinki-mas Lietuvos ir karo reikalais

Čionai Lietuvių Darbininkų Susivenijimo 31 kuopa šaukia visuotiną Oakvillės ir apylin-kės lietuvių masinį susirinki-mą. Įvyks šį sekmadienį, rug-sėjo 29 d., 2:30 val. po pietų V. Burkausko svet. Net iš Brooklyno pribus du kalbėto-jai, butent, Antanas Bimba, dienraščio „Laisvės“ redaktori-us ir jaunuolis veikėjas Vy-tautas Zablackas. Bimba pla-čiai nušvies visą situaciją Lie-tuvoje, o Zablackas gvildens einančio karo padėtį ir kas reikia daryti, idant ši šalis ne-būtų įtraukta į karą.

Tai puikiausia proga vi-siems lietuviams išgirsti labai svarbias prakalbas be galo gyvais, svarbiais klausimais. Tad visi ir visos dalyvaukite. Nepamirškite jaunimą, pak-viesti į šį mingą. Įžanga vi-siems veltui.

Komisija.

KRISLAI

(Tas nuo 1 pusl.)

vos Komisarų Tarybos genera-linis sekretorius. Taigi dar vienas vargingo-sios Dzūkijos sūnus naujosios Lietuvos gyvenime svarbų vaidmenį vaidina!

„Darbo Lietuva“ rašo: „Židikų valsčiuje žemės fondui pereis apie 40 dvarų ir keliolikos stambesnių ūkių da-lysy, viršijančios nustatytas normas. Viso surašyta 150 žemės vienetų, kurie sudaro 4,000 ha. Žemei gauti paduo-ta 1,600 prašymų. Matavimo darbai pradėti nuo rugpjūčio 8 d. Juos vykdo 4 brigados. Ligi rugpjūčio 12 d. apmatuo-ta 1012 ha.“

Židikų valsčius yra žemai-tijoj. Tik viename valsčiuje 40 dvarų ir 1,600 prašymų žemei gauti!

Jei ne kas kitas, tai jau šis vienas faktas parodo, kokia nelygybė viešpatavo Lietuvoje, Smetonai valdant!

PITTSBURGH, PA.

Brangūs prieteliai, „Lais-vės“ ir „Vilnios“ skaitytojai: Mums jau yra žinoma, kad su pirma diena spalio-Oct. pra-sideda vėjus gavimui „Lais-vei“ ir „Vilniai“ naujų skai-tytojų.

Aš esu pasizadėjęs energin-gai veikti šiame vajuje ir bū-ti atsakomingu už Pittsburgh ir visas jo apylinkes.

Todėl, brangūs draugės ir draugai, darbas yra didelis ir svarbus, reikalaujantis talkos ir nuosirdaus kooperavimo. Čia reikalinga laiko ir energijos, kad šį svarbų darbą sek-mingai atlikti.

Aš noriu gražiai paprašyti visų demokratiškų ir laisvę mylinčių lietuvių, kurie dar nesate „Laisvės“ ar „Vilnios“ skaitytojai, kad užsirašytumėt. Kurie skaitote, kad visi, kaip vienas, atsinaujintumėt vėjus laikui.

Taipgi prašau draugų Pitts-burgho ir apylinkės miestelių talkos ir kooperavimo. Ben-drai dirbdami, lengvai galėsi-me atlikti tą svarbų visuome-ninį darbą.

Kurie pas mane užsiprenu-muosite „Laisvę“ ar „Vilnij“, gausite knygų dovaną.

Padėkite man dirbti ir pa-dėti Pittsburgh pirmoj vietoj vajininkų suraše. Padėdami man, ne tik padėsite dovaną laimėti, bet duosite daugiau energijos man darbuotis.

Iš anksto dėkauju visiems. Draugiškai ir broliškai,

Vajininkas P. J. Martin, 350 Cornell Ave., West View, Pa.

Lietuvių Kalbos Gramatika

SU ANGLISKAIŠ PAAISKINIMAIŠ—PRITAIKYTA AMERIKOS LIETUVIAMS

Sutaisė DR. D. PILKA

Gramatikoje pilnai išdėstyta visos kalbos dalys ir pagrindi-nės rašybos taisyklės—žodžių daryba, linksniaivimas, asme-navimas, sintaksė, skyriamųjų ženklų nurodymas ir apie 1,500 veiksmazodžių angliškas žodynėlis.

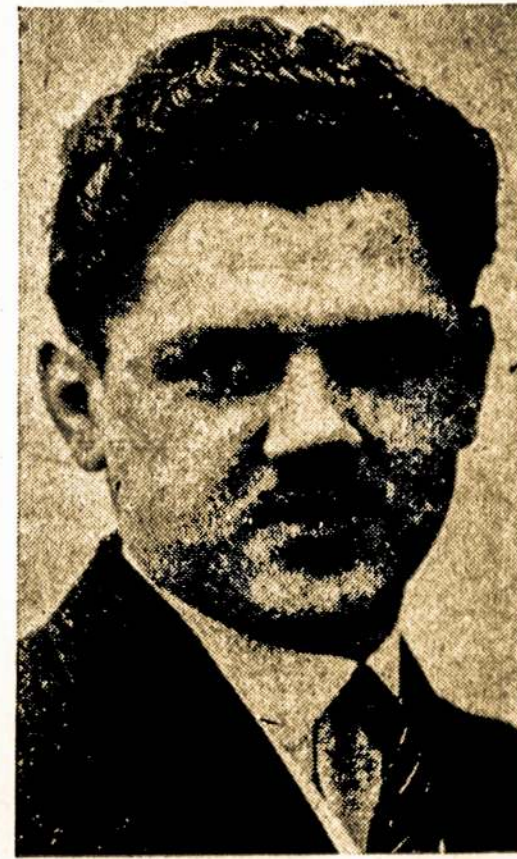
Kaina \$1.00 su prisistimtu.

Agentams ir mokykloms duodama nuolaida. Reikalaukite pas

DR. D. PILKA, 528 Columbus Ave., Boston, Mass.

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoje kreip-ki-tės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą.

Patogiai ir gražiai moder-niškai įruošta mūsų šermė-ninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon Street

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas Poplar 4110

Užsakykite „Laisvę“ į Lietuvą

Lietuvos žmonės labai mėgo skaityti „Laisvę“, bet Smetonos valdžia „Laisvės“ neįsileisdavo. Dabartinė val-džia sukriušino cenzūros retėžius ir „Laisvę“ jau eina į Lietuvą. Užrašykite ją savo draugams ir giminėms. „Laisvės“ kaina į Lietuvą \$8.00 metams, \$4.00 pusei metų. Antrašą, kam užrašote, prašome rašyti sekamai:

Vardas
Paštas
Gatvė ar kalmas
Apskritys

Prašome aiškiai prašyti antrašą į šia paduotą blanku-tę ir prisiųsti kartu su mokėstima „Laisvės“ Administra-cijai, 427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

Tai vaizdas po įvykusios eksplozijos Hercules Powder Kompanijos fabrike, Kenville, N. J. Apie pusę šimto žmonių žuvo eksplozijoje.

Rochester, N. Y.

R. Matusėvičiaus Prakalba
Rugsėjo 13 d. LDP Klyubas buvo parengęs neseniai atvykusiam iš Lietuvos žurnalistui R. Matusėvičiui prakalbą. Pasiklausyti prakalbų buvo priėjus veik pilna Gedimino d. tės svetainė. Svetainėje matėsi nauji veidai, kurių nebuvo matyt kitose prakalbose. Kas reiškia, jog Amerikos lietuviai domisi Lietuvoje įvykusiomis permainomis, neatsižvelgia į savo srovių laikraščius ir vadų skelbimus Lietuva žuvusi.

R. M. kalbėjo dviem atvejais: pirmu **Lietuva laike Smetonos režimo**; antru, **Tarybinė Lietuva**. Apie smetonišką režimą kalbėjo tas teigė, jog ekonominė padėtis buvo sudaryta tokia, kad padalino Lietuvos žemes ir ponų ir biednų luomus ir tas padalinimas buvo taip aiškus, jog darbo žmogus buvo galima pažinti iš viršutinės eilės drabužių. Girdi, netai, kaip pas mus Amerikoje, negalima atskirti fabrikančio nuo darbininko iš pasižūrėjimo. Nurodė, kad smetonišką Lietuva buvo geriau pasijutę už daugelį valstybių areštais, kalėjimais ir koncentracijos stovyklomis; kad darbo liaudžiai žodžio, susirinkimų ir spaudos laisvė buvo uždrausta; kad kas trečias žmogus buvo įtartas priešvalstybiniu veikimu, o priešvalstybinis veikimas buvo ir eimas trijų žmonių kartu šalį gyvatvi, nes tai jau buvo susirinkimas. O kiekvienas darbo žmonių susirinkimas buvo priešvalstybinis. Tik saujaalė fašistų su dvasiška turėjo pilniausią laisvę. Kad eiliniui kareivini buvo uždrausta kalbėti su karininkais, kad karininkas negalėjo vesti merginą, nebaigusių gimnazijos ir neturintį tam tikro žemės kiekio ir nustatytą kraicū, kas sudarė karininkų luomą. Buvo daug eilinių kareivių nemokančių rašyti nei skaityti. Bet tie "nemokšos" dar 1935 m. atsisakė šaudyti Suvalkijos streikuojančius ūkininkus.

Tai buvo smetoniška "demokratija", kurios visi Lietuvos priešai dabar verkia.

Smetonos Sklypas Kaune

Ant Smetonos 60 metų sukakties aukšti valdininkai nusprendė "tautos vadui" nupirkti dovaną. Tam tikslui sukelta 150 tūkst. litų ir nupirka Kaune ant Maironio gatvės, prie Nemuno sklypas žemės. Nuo Nemuno pusės krantai buvo apgrauti, tai iš valstybės išdo paimta kelios dešimtys tūkstančių litų taisyti krantus, dokumentai pervadinti iš savo apie 17 tūkst. litų.

O Smetona, palaikęs tą sklypą apie porą metų, pardavė už 200 tūkst. litų.

Klausovas įgauni vaizdą, kaip saivališka smetoniška vjesula sukosi, glūšdama visą darbo Lietuvą.

Apie Tarybinę Lietuvą sakė, kad atėjus graži, didžiūnai geriau, kas yra demokratiška, mažumai kiek blogiau, niekas nevers ūkininkų eiti į kolchozus ir niekas nevers valgyti

iš vieno katilo, neigi kas darysis sau pelnus iš mokslo, žemės arba kitų reikalingumų darbo žmonėms.

Klausimai

Klausimų buvo daug ir įvairių, nekatrė buvo duodami su užsitaršėviavimu. Kalbėtojas atsakinėjo trumpai, aiškiai, sugabiai. Su klausimu, ar ištikro dabar Lietuva yra žuvusi, Matusėvičius patarė kreiptis į savo gimines Lietuvoje ir lai jie atsako apie Lietuvos "prazuvimą."

Priimtas pasveikinimas Tarybinei Lietuvai ir jos vyriausybei. (Pasveikinimo teksto nepavyko gauti.)

Aukų surinkta \$11 su centais.

Bravo, klybiečiai, už parengimą žingeidžių prakalbų.

Buvęs.

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radio Korp.

Programos
Šeštadienio, Sept. 28, programa per stotį WORL, 920 kilocycles, 8:30 iki 9:00 val. ryte bus sekanti:

1. Žinios
2. Muzika ir žinios.

Sekmadienio, Sept. 29, programa per stotį WORL, 920 kilocycles, 9:30 iki 10:30 val. ryte bus sekanti:

1. Longino Buinio Jr. Cavalliers orkestra iš Cambridge.
2. Keistučio ir Birutės Choras iš Bostono, vadovaujant Valentinau Minkinei.

Steponas Minkus, garsintojas.

P. S. Programa nedėlio bus senu laiku, tai yra, Standard Time.

Harrison, N. J.

Rugsėjo 12 d. š.m. mirė Justinas Pakštas. Rugs. 16 d. buvo palaidotas civiliai, gražaus būrio giminių, draugų ir pažįstamų Rosedale-Linden kapinėse, Linden, N. J. Dr. D. M. Solomskas pasakė išlydint iš namų liudną atsisveikinimo prakalbą. (Palydėjus į kapines, pasakė graudžiausią gėdulingą iš jo gyvenimo prakalbą, kuri sužadino jausmus daugeliui iš ten buvusių lydečių.)

Velionis paėjo iš Lietuvos Vainikių kaimo, Duokiškio parapijos, Rokiškio apskr. Lietuvoj paliko tris brolius ir vieną seserį. Suvienuose valstijoje išgyveno 27 metus, palikdamas nuliudime moterį Marijoną ir sūnų Leonardą. Buvo šios šalies pilietis. Buvo narys ALDL D-jos, "Laisvės" skaitytojas ir darbininkiško judėjimo rėmėjas. Jo moteris Marijona ir sūnus Leonardas tarė višiem širdingą ačiu, kurie prišuntė gėles, šermenyse dalyvavusiems, į kapines lydetojams ir drg. D. M. Solomskui už pasakytas prakalbas.

Lai jam būna šios šalies lengva žemelė, kurioje jis išsėsis amžinai.

Laidojimo pareigas atliko graborius Bernardas Shawkonis.

B-nas.

Boston, Mass

Bostono Kurijozai

Ot va, žmogus gyvena ir nežinau ant kiek galingas esi, kol kas kitas tau nepasako. Kokis tai geradarys prisijuntė man iškarpa iš laikraščio dalį korespondencijos. Aš esu kaltinamas už prastas pasekmes socialistų pikniko Maynarde. Juokdariai žmonės. Tik išvaizduokit sau: viena mizerna ypatas, vienas mizernas Bostono kraiciaišalis gali socialistų milžiniškam piknikui pakenkti.

Po korespondencija pasirašo "Bostonietis." Kuriam laikraštyje toji korespondencija tilpo, nežinau, nes tik galą jos tegavau. Bet va jos turinys: "Reikia pasakyti, kad mes turėjome ir kenkėjų. Pavyzdžiui, Bostone gyvena kraiciaus Zavis, Roko Mizaros mokinyš. Jis per Brooklyno komnacių organą "Laisvę" prikelė likviduoti "bendrą frontą" ir jo vardu rengė tą pačią dieną "pikniką." Zavis žino, kad Bostone visos draugijos nutarė "bendrą frontą" likviduoti... Vytautinė, Balsinė, Lietuvos Dukteris ir Sūnų draugijos. Bet jų vardu rengta piknikas. Šių draugijų nariai turėtų atsimokėti tam penktosios kolonos agentui."

Dzievaži, nesitikėjau, kad aš tokius stebuklus galėčiau padaryti.

Iš visko matyt, kad kalba eina apie du piknikus, rengtus tą pačią dieną. Vienas Massachusets Lietuvių Socialistų su jų prilypu skloka, Maynarde. Antras Lietuvių Kongreso Dr-jų Sąjūdo, Haverhill-je. Jeigu jau daleisti kenkima, tai kenkimas buvo abipusiskas. Nes Draugijų Sąjūdo piknikas buvo nutarta rengti praeito sausio mėnesį. Vasario mėnesį haverhilliečiai pasiūlė mums savo parką, mes pasiūlymą priėmėme ir įgaliojome parką užimti. Apie socialistų norą rengti pikniką mes sužinojome gana vėliau.

Antras dalykas, broli Bostoniečiai, turi žinoti, kad ne Zavis rengė tą pikniką, bet Draugijų Sąjūdo, kurio aš esu tik viso labo sekretorius. Prikelti Bendrą Frontą mums nereikėjo, nes mes jį nepalaidojome. Juk praeitoj metinė konferencijoje buvome, tai turite atsiminti, kad jūsų graboriškas inėjimas palaidoti Am. Liet. Kongreso Bostono Apskritį, 47 balsais prieš 6 buvo atmetas. Jeigu brolis Bostonietis esate tokis gudrus Saliamonas, ką tie 47 delegatai turėjo daryti? Klausyti 6 delegatų ir palaidoti Apskritį? O jūs gi save vadinate demokratais, prieš diktatūras buktai kovojate!

Metinė konferencija Bostono Apskritį ne palaidojo bet palaikė. Išrinko centro komitetą 1940 metams ir centro komitetas pirmam savo posėdyje, atsižvelgiant į tai, kad centre buvo suirutė, nutarė persiorganizuoti į Mass. Liet. Kongreso Draugijų Sąjūdą ir taip veikti. Jūs, kaip tikri graboriai, per savo uolias pastangas, vienur tai kitur kai kurias draugijas sugebėjot ištraukti iš sąjūdo, bet mums jų dar irgi užtektinai pasiliko. Ir mums, va, teko garbė sulaukti to laiko, kada politiniai kaliniai, už kurių paliuosavimą Kongresas tiek daug dirbo, likosi paliuosuoti. Kas link atsteigimo demokratijos Lietuvoj, čia jau yra platus pasidalinimas minčių, tad į tą klausimą, tikiu, kad netolima ateitis duos tikrą atsakymą. O ką aš apie tai manau, pasilikus sau.

Jūsų pasakymu, su tikslu pažeminti mane, kad aš esu "kraiciaus," tai ne mane pažeminate, bet save. Aš savo amatu didžiūnojusiu ir prieš nieką nesilenkiu. Kad ir šunų gaudytojas, bile tik pirmos klasės ir ekspertas!

Pasakymas, kad aš Roko Mizaros mokinyš, tai subankrutėjusios, liguistos vaidentuvės iliuzija. Aš virš 25 metų esu tuomi, kuomi esu ir tas įvyko daug anksčiau negu aš R. Mizarą sutikau, pažinau ar girdėjau apie jį. Todėl jis ir mano mokytoju negalėjo būti. O jeigu aš į kairę, nei į dešinę isteriskai nešokinėju, tai tą jau jūs turėjot užtektinai progų pastebėti.

Primitimas man penktosios kolonos titulu, tai jau tik parodo visišką vaikiškumą jūsų protelio, broli Bostoniečiai. Pirma, negu tokius epitetus mesite bile kam, pastudijuokite, kas penktosios kolonos vadai yra visose Europos šalyse ir kieno naudai jie dirba. Mums gi darbininkams tas visai ne pakeiliui.

Laimingos kloties, broli Bostoniečiai. Kitą syk rašydamas skaitykis su teisybe, o ne liektulį bile kas prisispapnavo.

Zavis.

Francūzai Vieni Patys Gima Indo-Chiną nuo Japonų

Washington. — Francijos ambasadorius Amerikai, Henry-Haye užreikškė, kad francūzai visomis jėgomis gins savo koloniją Indo-Chiną nuo isibriovusių japonų. Kartu jis pridūrė, kad francūzai tenai negauna jokios pašalinės pasipirties, ir vien tik savo jėgomis kovoja prieš japonus.

Tokio. — Japonijos valdžia nūžiuri, kad Jungtinės Valstijos, po prezidento rinkimų, gal jau nepardavinės Japonijai gazolino ir senos geležies.

PRANESIMAI IS KITUK PHILADELPHIA, PA.

Svarbus Pranešimas Lietuvos Piliečiams
"The Evening Bulletin" 23 dieną rugsėjo tilpęs pranešimas, kad ne vėliau kaip iki 1-mai dienei spalio esanti dar pilieciai lietuviai, latviai ir estoniai turi užsiregistruoti iki 1-mai dienei spalio. Kitaip jie nespės užsiregistruoti. Užsiregistruoti galima pas U.S.S.R. konsulą — 7 E. 61st St., New York. Užsiregistruoti galima nuvažiuoti asmeniniai ir galima užsiregistruoti laišku, pranešant kur gimėt. Kokiam kaime ar miestelyj Lietuvoje Nepaisant kad jūs ir užsiregistruot, jūs vistiek galite patapt šios šalies piliečiu, jei norėsit.

Taiği Phila. lietuviams per "Laisvę" ir pranešu. A. J. S. (227-228)

YOUNGSTOWN, OHIO

LLD 90 kp. piknikas įvyks rugsėjo 29 d., drg. Skirkevičiaus ūkė.

SVARBIOŠ KNYGOS

TUOJAUS ISIGYKITE ŠIAS KNYGAS:

Pasaulinės Parodos ir New Yorko Miesto

PAVEIKSLŲ ALBUMAS

Žurnalinio formato knyga, 56 puslapių, trijų spalvų spaudos viršeliai, augštos rūšies popieros, daug mokslinio turinio ir informacinių raštų. Kaina 25c.

Dingus Rožytė

Pasasė Pranulis

Tikrai jaudinančios poezijos knygelė. Išleido dienraštis "Laisvė". Kaina 15 centų.

Ko Nori Kun. Coughlinas?

Pasasė R. Mizara

Dažnai girdime tą kunigą fašistinai rėkaujant per radio. Ko jis nori ir kas jis yra išaiškina ši knygutė. Pustlapių 32. Kaina 5 centai.

Saugokitės Vėžio

Pasasė Dr. J. J. Kašciaučius

Vėžys išsmaugia daugiau žmonių negu kitos ligos. Vėžys yra žinomas kaip nepagydoma liga. Bile žmogus nežinodamas kaip apsaugoti gali gauti vėžį. Daktaras Kašciaučius pataria, kaip apsaugoti nuo vėžio.

Knygelė 42 puslapiai. Kaina 11 centų.

Su reikalavimais kreipkitės:

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA

427 Lorimer St. Brooklyn, N. Y.

je. Pradžią 12 val. dieną ir tęsis iki vėlai nakties. Bus gera muzika. Kviečia rengėjai.

LDS 9 kp. dešimties metų sukakusių balius įvyks lapkričio mėnesį. Vėliau pranešime dieną. Šiame baliuje bus galima įrašyti narius į kuopą be įstoimo mokesčių, tiksliai šiame baliuje. Todėl praneškite savo draugams bei pažįstamiems apie tai. Taipgi prašome įsitemyti, kad LDS 9 kp. susirinkimas įvyks spalio 6 d., 1 val. po pietų, skmadienį. Pas Eizonus, 461 S. Pearl St., F. J. Madison. (227-228)

EASTON, PA.

Šeštadienį, rugsėjo 28 d., ALDL 13 kuopų rengia svarbią prakalbą dienos klausimais, Kalliasiuvių Svetainėje, 429 Northampton St., ant viršutinių lubų. Kalbės dienraščio "Vilnius" redaktorius, F. Abekas iš Chicago. Prakalbos prasidės 8 v. v., įžanga veltui. Kviečiame eastoniečius ir iš apylinkės skaitlingai atsilankyti ir išgirsti daug ką naujo nes šiais neramiais laikais esame liudininkais didelių sukrėtmų, didelių permainų. Lietuvos klausimas ypatingai mums prie širdies, tad daugiausiai tas klausimas ir bus aiškinama. F. Abekas gabus kalbėtojas, dalykus riša labai sklandžiai — Rengėjai. (227-228)

SHENANDOAH, PA.

ALDL 17 kp. susirinkimas įvyks 29 d. rugsėjo, 2 val. po pietų LDS Klyube. Visi nariai malonėkite dalyvauti, yra svarbių dalykų aptarti. Taipgi atsiveskite ir naujų narių priraštą prie kuopos. Valdyba. (227-228)

PHILADELPHIA, PA.

Ateinantį sekmadienį, 29 dieną rugsėjo, LLDL 6-tas apskritys rengia išvažiavimą į Burholme Parką. Per visą vasarą negalėjome gauti parko piknikui, tokiu būdu apeliuokės kuopos, mūsų judėjimo pritarėjai turėtų parodyti šį išvažiavimą. Turėsime užkandžių ir gėrimų. Dalyvaus ir Lyros choras; turėsime įvairias diskusijas. Tai bus paskutinis vasaros sezono parengimas. Sirdingai visus kviečiame. — Rengimo Komisija. (227-228)

MINERSVILLE, PA.

ALDL 14 kp. susirinkimas įvyks 29 d. rugsėjo, 7 val. vakaro. Darbininkų Svetainėje. Draugai, susirinkite visi, ir kurių dar metinė mokesčiai užvilkta, meldžiame pasimokėti be tolimesnių raginimų. — V. Čiudinis. (227-228)

WORCESTER, MASS.

Sekmadienį, 29 d. rugsėjo yra rengiamas piknikas naudai lietuvių kanadiečių laikraščiu "Liaudies Balsas." Įvyks Olympia Parke (Shrewsbury). Bus įvairi programa. Gros Neivis Orkestra iki vėlai vakare. Kviečiame lietuvių dalyvauti, ALDL 11 ir 155 kuopos. (226-228)

DR. J. J. KAŠCIAUČIUS

Telefonas: Humboldt 2-7964

530 SUMMER AVENUE

Arti Chester Avenue

NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8

Nėra valandų sekmadieniais

BRIDGEPORT, CONN.

LLD 63 kp. svarbus susirinkimas įvyks penktadienį, 28 d. rugsėjo, 7:30 v. v., 407 Lafayette St. Kviečiame narius dalyvauti, reikės įdėninį sezoną tinkamai pradėti su gerais planais. — Raštininkas. (227-228)

NEWARK, N. J.

LLD 5 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 27 d., 7:30 val. vakaro, Jurginės Svet., 180 New York Ave. Draugai, dalyvaukite šiame susirinkime, nes turime daug svarbių reikalų, o svarbiausia tai prisirengimas prie dienraščio "Laisvės" vėjauš. — Sekr. (226-228)

LeVANDA

FUNERAL PARLORS

Incorporated

J. LeVANDA—E. LeVANDA

Tėvas ir Sūnus Levandauskai

UNDERTAKERS

337 UNION AVENUE

BROOKLYN, N. Y.

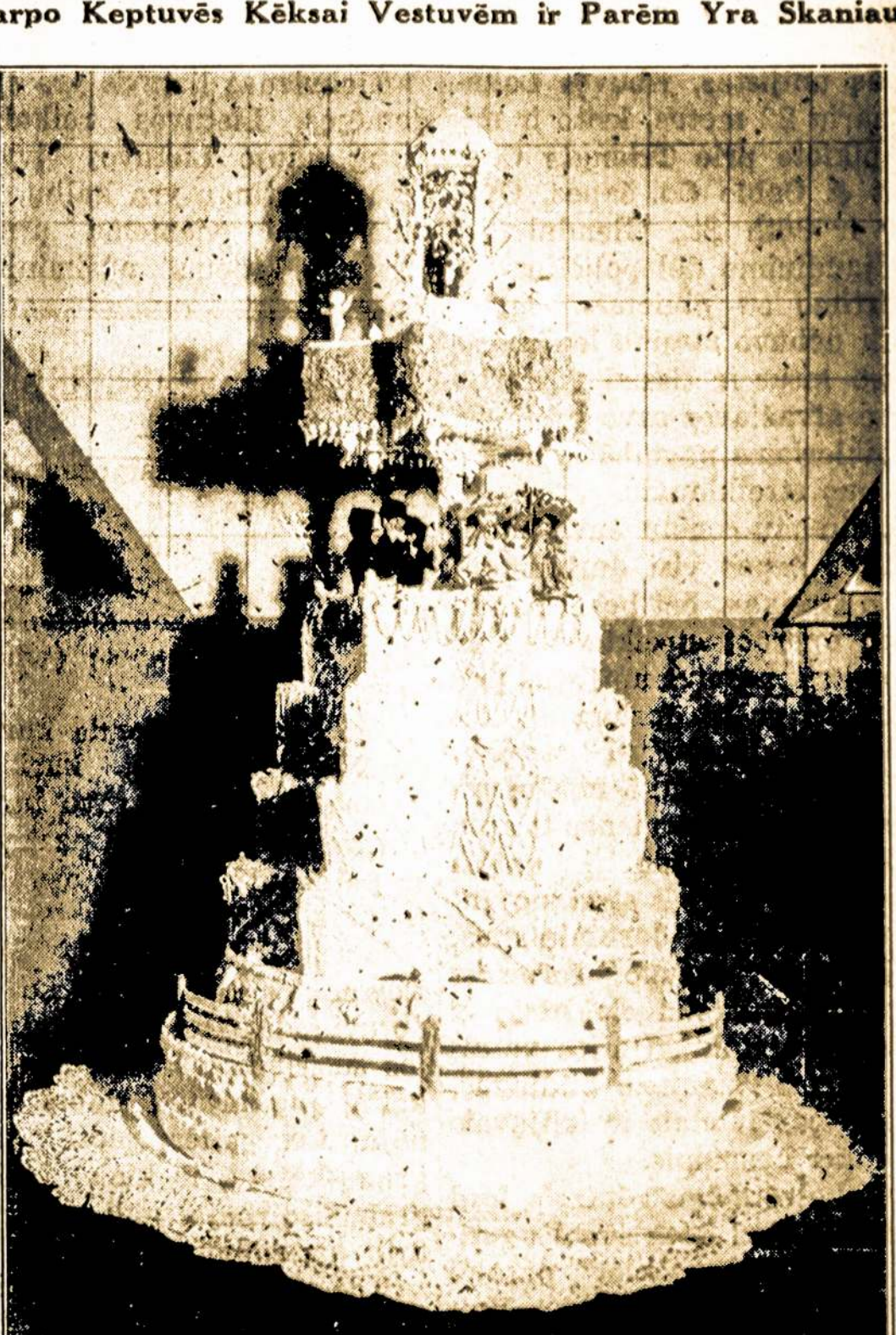
Tel. Stagg 2-0783

NIGHT—Havemeyer 8-1153

VARPO KEPTUVĖ

36-40 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.

Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniaus

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų: Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake, Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen Doughnuts, Pies, Pastries, Apple Turnovers ir Jelly Roll.

Suvaldome duoną per pastą į kitus mėsus, apdailai greitai pristato.

Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informaciją apie evorį ir kainas.

VARPAS BAKERY 36-40 Stagg Street Brooklyn, N. Y.

ISIGYKITE DABAR!

Čia parodyta tik keli daiktai iš didelio sandėlio.

Riešiniai laikrodėliai

Apkainuoti nuo \$2.00

Pilnai garantuoti

Perfektos ir mėsvali-balti dailantai pakeičiami sulig pilnos kainos laike vienerių metų.

Moterims ir vyrams setai pasidabinimui apkainuoti nuo \$1

Aplankykite mūsų religijinių daiktų departamentą. Už mažus rankpildinius palaiksime bile daiktą

ROBERT LIPTON

JEWELER :: ISTEIGTA 1892

701 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Tarpe Graham & Manhattan Aves. Tel. Stagg 2-2178

Priminkite šį skelbimą, tai gausite nuolaidą

KAIP PASILAIKYT SVEIKU

Kraujo, Odos ir Nervų Ligos, Abelsas Silpnumas, Chroniški Skauduliai, Skilvio ir Mėsazarnės ligos, Chroniški Reumatinški Nesveikimai, Nosies, Gerklės ir Plaučių Ligos, Inkstų, Pūsles Nesveikimai ir kitos Chroniškos Ligos Vyru ir Moterų skmingai gydoma Moderniškais būdais. Kreipkitės į Dr. Zins, kad išaiškintų jūsų nesveikumą

Kraujo Tyrimai — Slapumo Tyrimai — X-Rays

Prieinamos Kainos. Atlyginimas Pagal Jūsų Išgalę.

ISTYRIMAI DOVANAI

DR. L. ZINS

(Virš 28 metų Privatinės ir Ligoninės Praktikos)

110 East 16th Street New York

Tarp Union Square ir Irving Place

Valandos: 9 A. M.—8 P. M.; Sekmadieniais: 9 A. M.—2 P. M.

Latvijos kariai, susirinkę prie kareivinių Rygoje, svarsto bėgamuosius politikos ir karo klausimus.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Unijistai Pagerbė Kritusį Pikieta

Carl Roth, veteranas unijistas, International Brotherhood of Electrical Workers 3-čio Lokalo narys, pašarvotas unijos patalpose, 125 E. 25th St., N. Y. Laidos rugsėjo 27-tą, 10 val. ryto, Woodlawn kapinėse.

Carl Roth, dar jaunas amžiumi — tik 38 metų —, bet senas unijistas, išbuvo Lokalo nariu 22 metus, krito ir mirė pikiete prie Triangle Conduit & Cable Co. šapos, Cooper ir 80th St., Glendale, iš susijaudinimo dėl policijos susikirtimo su pikietais. Patsai Roth nebuvo streiko lauke, jis dirbo kitur ir tiesiai iš darbo buvo atvažiavęs savo broliams streikieriams pagelbėti gint šapą nuo streiklaužių.

Kaip jau seniau buvo minėta, tos šapos visi darbininkai išėjo streikan, bet bosai bando šapą operuoti streiklaužiais ir tuomi silpnusius unijistus pribauginti grįžti darban be laimėjimų, sulaužyti streiką. Dėlto unija išsaulė masinį pikietą. Roth buvo vienas iš apie 1,500 atsiliepusių į unijos šauksmą pagelbėti streikuojantiems tos šapos darbininkams. Kritusio draugo šermentis lanko tūkstančiai elektristų ir kitų darbininkų. Unijos patalpų namas, 7 aukštą bildingas, parėdytas juodais ir raudonais gedulio kaspalais.

"Lokalas 3-čias rūpinis, kad velionio Carl Roth sūnelis gautų kolegijos mokslą," pasakė lokalo vedėjas Harry Van Arsdale, kada buvo pranešta per šeimą atlankiusį unijistą, jog 12-kos metų berniukas pareiškęs noris būti elektros inžinieriumi, bet abejojęs ar besisiekis mokslą tėvo netekus.

"Be tokių žmonių, kaip Carl, kurie yra pasiryžę paaukoti savo asmeninius interesus visų žmonių gerovei, darbininkų judėjimas negalėtų gyvuoti," sakė Van Arsdale, nurodymas, kad berniuko išmokslinimas tapo lokalo rūpestimi. Gi velionio žmona gaus \$3,000 pomirtinės, kaip nustatyta visiems tos unijos nariams.

Serga

Mateušas Simonavičius, kuris lanko restauraciją su pilnais gėrimų laisvais, 426 So. 5th St., Brooklyn, šiom dienomis turėjo tonsilių operaciją. Simonavičius senai nesijaučia gerai, veikiausia blogi tonsiliai buvo priežastimi.

Ignas Sutkus jau pagerėjo. Jis išvažiavo porai savaitių poilsio ant farmos pas A. Goutautą į Port Chester, N. Y.

Jūrininkai Pagerbė Nužudytą Draugą

Bruce Cameron, Nacionalės Jūrininkų Unijos narys, prieš trejetą savaitių brutaliai užmuštas — nužudytas laivų kompanijos agento Jerry King'o, tapo pagerbtas unijistų suruošose iškilmingose ceremonijose unijos salė, pereinanti trečiadienį. Jack Lawrence, unijos organizatorius, atsisveikinimo su velioniu kalboje pareiškė, kad kol anti-unijiniai elementai siaučia pajūriuose, tol yra pavojus ne tik unijoms, bet ir jūrininkų gyvybei.

Keturi jauni žmonės sužeista jų automobiliu atsimušus į aukštojo geležkelio piliorių prie 1st Ave. ir 11th St., N. Y.

Raketų tūzas Joe Adonis ir jo vyriausias mušeika Sam Gasberg išgavo teisę atsikurti teisę.

Svečio iš Lietuvos Prakalbos Jau ši Vakara, Pil. Klube

Penktadienį, rugsėjo 27-tą, 7:30 vakaro, visi-visos esate kviečiami atsilankyti Liet. Am. Piliečių Klubui salėn, 280 Union Ave., kur sutiksime ką tik iš Lietuvos atvykusį svečią Joną Armaną ir išgirsime jo aiškinimą Lietuvos vėliausių įvykių. Taipgi kalbės R. Mizara, "Laisvės" redaktorius. Kiekvienas lietuvis yra susidomėjęs Lietuvos reikalais. Daug naujo Lietuvoje įvyko. Daug skirtingų yra kalbų, nes tie įvykiai vieniems atnešė laimę, o kitiems nusiminimą.

"Kuris Sekamas?"

Mūsų šalies įstaigose priimta klientus ar pacientus šaukti iš eilės, tad įstaigos savininkas ar tarnautojas, nenuvėlęs, kas pirmą atėjo, šaukia: "Kuris sekamas? (who is next)." Bet šiomis dienomis kuriasi milžiniška įstaiga, kuri ta klausimą išmės iš savo patarimų žodyno. O ji pasiryžusi patarnauti milijonams. Kas ji tokia?

Pereitą trečiadienį, Mayflower Viešbutyje, įvyko laidotuvių direktorių organizacijos susirinkimas, kuriame iškilmingai, kur galės gauti gana grąbų-karštų, ir kiek įvairūs grąbų išdirbėjai gali ant greitųjų pagaminti.

Kas manė, kad mūs vaikinai suimami į kempes tik taip sau pasibovyti; kas manė, kad gaminimas daugiau šautuvų, tankų, orlaivių, bombų, esant tik "pasiruosti," tas sapnavo baisiai apgavimą šapną.

Patys armijos viršininkai sapnais nesivaduoja, jie praktiškai. Kaip rašė Washingtono laikraštis "Daily News," vyresnysis karininkas A. Robert Ginsburgh, karo ministerio padėjėjas, patvirtinęs sklandančias žinias apie grąbų sekamą:

"Kada turite armiją, jūs turite rokuoti, jog ji kurią dieną kariaus. Kariavimas reikš kritimus, o kritimai reikalauja grąbų."

Taigi, besikurianti milijonų grąbų įstaiga išmės iš savo žodyno sakini: "Kuris sekamas?" kadangi jos kostumeriai neatsilieps. Už tai tie būsimi kostumeriai, ypatingai organizuoti į darbo unijas, kol dar neatėjo jų "next," labai sparciai dairosi ir veikia. Tai dėlto ir grąbų piršliui Hillmanui taip nepavyko Rochesteryje pereitą savaitę, nes žmonės be galo nenori Rooseveltui su trečiu ir karo terminu, kaip nenori jie nei Willkio su jo peršamu žmonėms militarizacijos ir mirties terminu.

Vietoj duduoti su Hillmanu ir jo klika už mirtį ir grąbų siulančius terminus, unijistai darbuojasi išrinkti prieškarinius žmones įstatymdavystėn ir į valdvietes. Darbo žmonės yra įsitikinę, kad išrinkus darbo žmonių draugus į J. V. kongresą ir į valstijų seimelius būtų atsaukti žmonės grąbus ruošianti įstatymai, ir išleisti geresnį gyvenimą užtikrinanti įstatymai.

T-as.

Unijistai Remia Ispanijos Pabėgėlius

Kafeterijų Darbininkų Unijos Lokalas 302 bendrai su Ispanijai Gelbėti Komitetu ruošia šaunų vakarą-šokių Palm Gardens patalpose, 306 W. 52nd St., N. Y., šio šeštadienio vakarą. Pelnas skiriamas Ispanijos pabėgėlių kovotojų Ispanijos pabėgėlių išvežimo iš Francijos koncentracijų lėšoms.

Lietuvos darbininkai, valstiečiai, profesionalai ir inteligentai džiaugiasi įvykiais. Bet yra žmonių, kurie juodus kalnus verčia ant naujos Lietuvos santvarkos.

Išgirsite teisę! Po tu perversmų iš Lietuvos atvyko Amerikos laivų "American Legion" Jonas Armanas. Jis ten buvo, kada išrinko seimą. Jis pasakys daug naujo.

Ateikite. Išgirsite. Pradžia 7:30 vakaro. Įžanga nemokama.

Rengėjai.

Lankėsi "Laisvėje"

Pereitą trečiadienį "Laisvėje" lankėsi J. Monkus iš Naujgato, Conn. Jis buvo Pasaulinio Parodo ir šiaip svečiavosi Brooklynne. Užėjęs "Laisvę," svečias užsimokėjo už "L." prenumeratą, taipgi pasipirko literatūros.

Komunistai Turėjo Sekmingą Vakara

Pereito ketvirtadienio vakarą, Manhattan Center, N. Y., įvyko komunistų Rinkimų Kampanijos Komiteto sušauktas masinis mitingas tikslu paminėti 151 metų sukurto naujo priėmimo Teisių Biliaus ir pareikšti protestą dėl šių dienų reakcinių bandymų ta bilių paneigti atimdinėjimu komunistams rinkimų laisvę. Atimdinėjimas pilietinių teisių ir laisvų žmonėms rinkti ir būti rinkiniais, kaip nurodino kalbėtojai, pasireiškė daugelyje vietų persekiojimu komunistų darbuotojų, renkančių parašus po petijomis; bauginimais ir persekiojimais padėjusiu uždėti komunistų kandidatus ant baloto; ir ypatingai atėmimu komunistų prezidentiniam kandidatui Earl Browderiui teisės išvykti su prakalbų maršrutais ir trukdymu samdyti radio valandą, kuomi laisvai naudojasi kitos partijos.

Kalbėjo Fay Callier, kandidatė į valstijos senatorius iš 4-to senatorinio distrikto, Brooklynne; Isadore Begun, kandidatas į kongresmanus iš 23-čio distrikto, Carl Brodsky iš 14-to distrikto, ir Timothy Holmes, kandidatas iš 4-to distrikto, Bronx. Visi kandidatai pasakė įdomias prakalbas, visi buvo pertraukinėjami ir palydimi didelėmis ovacijomis.

Vyriausiu kalbėtoji buvo Earl Browder, kurio kalba buvo transliuojama oro bangomis po visą šalį. Jis pasakė trumpą, labai suglaustą prakalbą, prisitaikydamas prie apriboto radio laiko. Radio publikai ji perstatė William Z. Foster, partijos nacionalis pirmininkas, ilgesnė kalbą pasakęs dar prieš radio programą.

Vakarui pirmininkavo Henry Forbes, kandidatas į kongresmanus iš 13-to distrikto, N. Y. Vakaras pradėta sugiejojimu Amerikos himno ir darbininkų tarptautinės. Rinkliavą pravedė Carl Brodsky. Vien stambiomis aukomis buvo surinkta apie \$400, nepriklaichius mažiau dolerio aukas, kurios irgi turėjo sudaryti geroką sumą iš kelia-tūkstantinės publikos. Įžangos visi buvo pasimokėję po 15 c., taipgi jau aukoję prie durų perkantis Browderio-Fordo sagutes, kuriomis publika, veik be išimčių, buvo pasidabinusi.

V. D.

Brooklynio Gas Co. darbininkų balsavimai pasirinkimui unijos bus lapkričio 1-mą.

Prašome į Mūsų Išvažiavimą

Nedėlio, rugsėjo 29 dieną, atsibus paskutinis šio sezono išvažiavimas į girias. Jis įvyks Long Islando girioje, tarpe Worlds Fair, Springfield ir Grand Central bulvarų, ties nauju Alley Pond Parku. Rengia trys lietuvių darbininkų organizacijos, priešaky su Literatūros Draugijos pirma kuopa.

Giria graži ir bus smagu praleisti laiką. Į tą girią daug žmonių suvažiuoja ir taip laiką praleisti. Pasitikime, kad oras bus gražus ir šiuo kartu susirinks daug žmonių.

Automobiliais galima važiuoti Grand Central bulvaru iki Springfield bulvaru, tuo bulvaru pavažiavus apie mylią, po dešinei bus naujas Alley Pond Parkas, o po kairė miškas, kuriame ir bus išvažiavimas. Ten bus nurodymai. Važiuojant Worlds Fair bulvaru, tarp pat reikia važiuoti iki Springfield bulvaru, sukiti į dešinę ir greitai būsime to pat vietos ties nauju Alley Pond Parku. Galima nuo BMT ir Independent geležkelio, Jamaica, važiuoti Hillside busais No. 1 iki Springfield bulvaru, o ten jau nepertoliausiai ir išvažiavimo vieta. Prašome atsilankyti. Jeigu tą dieną būtų lietus, tai vietos išvažiavimo bus vakarėlis "Laisvės" svetainėje.

Rengėjai.

Malioriai Laukia Majoro Žygio Baigt Streiką

Pranešama, kad pagaliau ir malioriai bosai sutikė vėl pradėti derybas su unija dėl baigimo streiko. Malioriai darbininkai jau ne sykį buvo pareiškę norą atnaujinti derybas su bosais, kad pasirašyt naują sutartį ir baigt streiką. Maliorių Unijos 9-to Distrikto Taryba susirinko ketvirtadienio rytą svarstyti majoro pasiūlymą būt tarpininku, o Tarybos pasiūlymams raportuoti ir apdiskusuoti lokaluose sušaukta jų mitingai 5-tą val. p.p.

Bėgiu 5-kių savaitių streiko malioriams pavyko pasirašyti atskiras sutartis su 250 samdytojais ir sugrąžinti darban 5,000 darbininkų. Tarybos pasiūlymas, kad sugrįžusieji darban būtų aptakusoti po \$2 per dieną streiko reikalams, lokalių mitinguose, įvykusiųose šią savaitę, priimtas su labai mažais pasireiškimais prieš, kas labai ryškiai parodo unijistų vieningumą.

Svečiai iš Bostono

Pabaigoje pereitos savaitės aplankė "Laisvę" įstaiga d. K. J. Washkis su žmona ir keliomis savo kaiminkomis, jų vardų nespėjome paimti. Drg. Washkis užsimokėjo už dienraštį metams ir dienraščiui aukojė \$1.

Drg. Washkis pirmu kartu aplankė savo dienraščio įstaigą. O "Laisvę" skaito ir remia jau per 25 metus.

Amalgameitai Apdovanojo Komunistų Partiją

"Daily Worker" skelbia, kad Amalgameitų Unijos eiliniai nariai surinko ir perėitą trečiadienį įteikė Komunistų Partijos rinkimų kampanijos reikalams \$1,000. Tai buvęs atsakymas į Hillmano ir Hollanderio tursinimąsi Wall Stryto karo mašinai, atsakymas į visų progresyvių krikštijimą komunistais ir po raudonojo baubo priedanga bandymą veikliuosius unijistus išblaškyti ir visus narius priversti tylėti.

Tūkstantinė komunistams atėjo už trijų dienų po Hillmano "laimėjimų" Rochesteryje.

RANDAVOJIMAI

Išsirdavojų kambarys vienam vyriui, kuris norėtų gyventi su vyrais (be gaspadinės). Visada šiltas vanduo; garų apšildomas. Kreipkitės vakarais šiuo adresu: 393 Hewes St., Apt. 31. (257)

Paskilbusią Knygą

PATARIMAI VYRAMS
APIE LYTIES DALYKUS

Dar galit pas mane gauti Tai turninga D-ro Robinsono knyga apie svarbiausius lyties veiksmus ir lytinę higieną. Kaina buvo \$2.00; dabar parduodu už \$1.00

Reikalavimus adresuokite:

J. BARKUS
46 Ten Eyck St.,
Brooklyn, N. Y.

BAR ir GRILL LIETUVIŲ RESTAURANAS

Idomiai įpuosta lietuviška aludė ant Grand Street
Rheingold Extra Dry Alus.
Didelis pasirinkimas visokių Vynų ir Degtinės

Turime ir kambaryj pernakvoti arba savaitiniai išsardavot
JOSEPH ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

Clement Vokietaitis LIETUVIS ADVOKATAS

50 COURT STREET
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Triangle 5-3622
163 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-7179

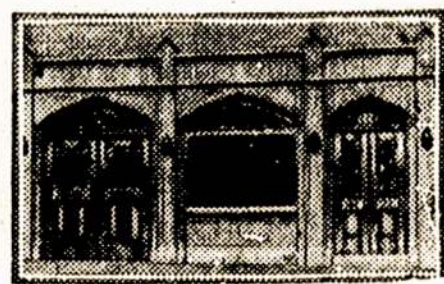
Valgykite MEDŲ

Jau turime šviežio pavarinio medaus. Pats geriausias sveikatai; naudokitės juomi.

Valgykite Medų Vietoj Cukraus

Sako Dr. J. J. Kaškalčius
Kaina 75c Kvorta

"Laisvėje" galite gauti tikrų bičių medaus už gana prieinamas kainas. Kreipkitės į "Laisvės" ofisą ir apsirūpinkite su medum.

NOTARY
PUBLICTelephone
STagg 2-5043

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

660 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai
Lindėsio valandų kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

Dr. JOHN WALUK
161 NO. 6th STREET

VALANDOS:
8-10 ryte
1-2 p. p.
6-8 vak.
Sventadieniai susitarus
Tel. Evergreen 8-9229

Dr. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 SO. 4th ST.

VALANDOS:
9-12 ryte
1-8 vakare
Penktadieniai uždaryta
Tel. Evergreen 7-6868

DR. ADAM V. WALMUS
DANTŲ GYDYTOJAS
705 Fourth Avenue

OFISO VALANDOS:
9 ryto iki 9 vakaro, ir
sulyg sutarties išanksto.
Tel. SOuth 8-1551

Mateušas Simonavičius

Gražiai Įrengta Susijėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklynne, užeikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterimis. Nedėlionis atdara nuo 1 valandos diena iki vėlai.

426 SOUTH 5th STREET
Blokas nuo Hewes elevatorio stoties

BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 4-9508

FOTOGRAFAŠ

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokių dydžio, kokio pagėdaujama. Taipogi atmalioju įvairių spalvoms.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave.,
telių kitokių grupių ir pavienių
stodiu BMT Line
Tel.: Glenmore 5-6191

J. GARŠVA

Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalzmuoja ir laidoja ant visokių kapinių; parsamdo automobilius ir karietas veselijoms, krikštynom, kitkam.
231 BEDFORD AVE.,
BROOKLYN, N. Y.
Telephone: EVergreen 8-9770

CHARLES

UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. DEGUTIS, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 Union Avenue
Tarp Ten Eyck ir Manjer Sts.
BROOKLYN, N. Y.
Gerasi Patyrę Barberiai

F. W. SHALINS

(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves
\$150
Koplyčias suteikiame nemokamai visose dalyse miesto
Tel. Virginia 7-4499

Lietuvių Rakandų Krautuvė

Parduodame įvairius rakandus labai nužemintomis kainomis. Pasirinkimas didelis.
Bedroom and Parlor Sets, Studio Couches, Kitchen Sets, Dinette Sets, Matrasai ir Springsai
GRAND CHAIR CORPORATION
LIETUVIAI RAKANDŲ IŠDIRBEJAI
ANT. PETRAITIS, Bizio Vedėjas
409 ir 436 Grand St. Tel. EV. 7-8451 Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Kūro Kompanija

IDEAME MASTER-KRAFT OIL BURNERS
I JOSŲ SENĄ AR NAUJĄ SILDYTUVA
(Steam Boiler)

Mūsų inžinieriai išmieriūs jūsų namus ir idės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandens sistemą. Maloniai suteikiame aprokatumus be jokio mokesčio.

TRU-EMBER FUEL CO., INC.

485 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

FRANK DOMIKAITIS RESTAURACIJA

417 Lorimer St. — Brooklyn — "Laisvės" Name

GERIAUSIOS RŪSIES VALGIAI

Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Puikūs, lietuviško namų darbo, kilbasai ir kepta paršiena; gaspadoriška nuvirsti kopūstai ir barsčiai.

ATDARA NUO ANKSTI RYTO IKI VĖLAI VAKARO

Vasaros laiku visada yra gražus pasirinkimas plėniskų valgčių ir daržovių-virtų ir žalių.